

MAŠK LIETUVA

NR. 45

**MŪSU KAINOS
atatinka mūsų**

**PAGAMINTU
BATU tikrai
vertei**

Neleiskite savęs apgauti išviršine išvaizda.
Mūsų įmonė žinoma visame krašte, visados
pateikia vertingus gaminius.

Aukšta kokybė
Didelis patvarumas
Gera išvaizda

CALÇADO JONAS

JONAS VIGELIS

FAB. RUA S. CAETANO, 862 - 809 - TEL. 9-4682

LOJA: AV. ZELINA, 73

Siuvykla VILNIUS

SAVININKAS JUOZAS KARPAVICIUS

VYRU IR MOTERU DRABUZIAI
SPECIALUS PATARNAVIMAS
PRIEINAMOS KAINOS

AV. DUQUE DE CAXIAS, 237 - SÃO PAULO

DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

Revista Litwana

NOSSA LITUANIA

Diretor Proprietario Responsável:
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

ADRESAS:

REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA:

RUA VENDA NOVA, 116 - VILA ZELINA
SÃO PAULO

KORESPONDENCIJAI:

CAIXA POSTAL 371 - SÃO PAULO

KAINA: BRAZILIOJE: METAMS CR. \$ 75,00

PUSEI METU CR. \$ 38,00

KITUOSE KRASTUOSE: DOL. \$ 5

ATSKIRO NR. KAINA: CR. \$ 3,00

D E M E S I O

Nekurie "M. L." skaitytojai ir bendradarbiai, siųsdami korespondenciją "M. L." Redakcijai ar Administracijai, nesinaudoja mūsų pašto dėžute 371, bet gatvės adresu.

Norime atkreipti dėmesį, kad ateityje prašome žymėti tik pašto dėžutės 371 Nr., nes "M. L." Red. ir A. ribose paštas adresatams nepristatomas.

VIENINTELIAI ATSTOVAI
GARSIOJO VANDENS
LINDOYA

ALAUŠ VARYKLOS COLUMBIA S/A.

GAMINIŲ PLATINTOJAI

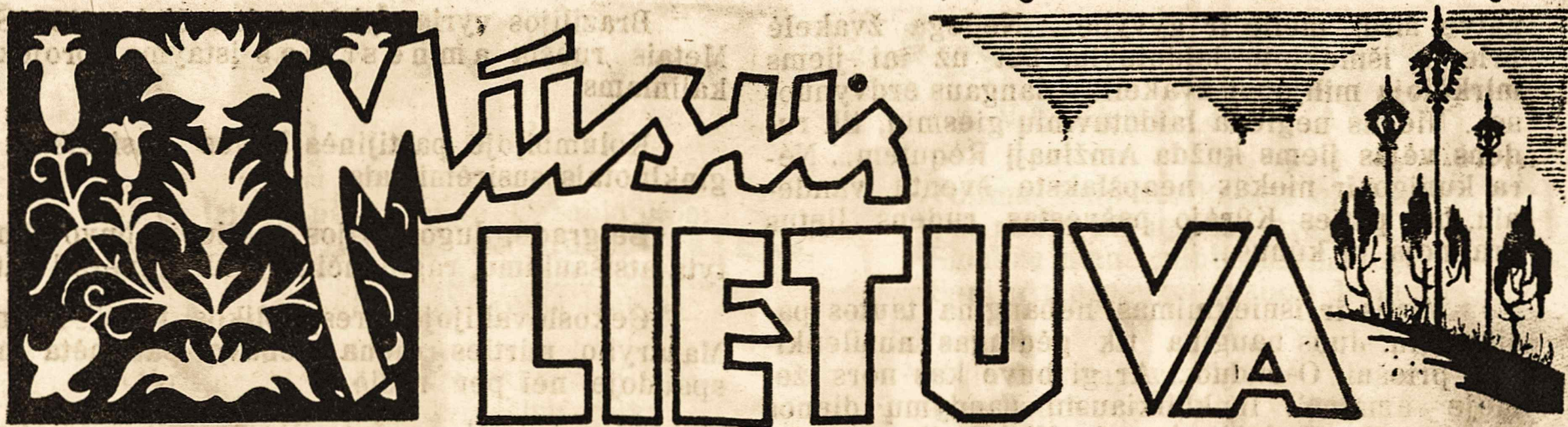
IRMAOS CARRIERI

Lindoya vanduo yra senai žinomas gėrimas, kurio puikų veikimą į žmogaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę.

Pabandykite, įsitikinkite ir visados naudokite!

RUA DINO B. ENO, 795 a 835
TELEFONES: 51-4019 e 51-2223

Caixa Postal 3967
SÃO PAULO

DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

1949 (II m.)

São Paulo (Brasil) Rugsėjo 17 d. (Setembro)

Nr. 19 (45)

TĖVYNĖJE RUDUO...

K L E M E N S A S J Ū R A

— Ten brangiau už auksą juodos žemės sauja, nes kiekvienoj dulkėj ten tu pats esi!.. — sako poetas ilgėdamasis tėvynės.

Bet... tėvynėje ruduo. Purvinas, niūrus ir nesibaigiantis. Ruduo — nuo lemtingųjų 1940 metų. Gamtoje keičiasi metų laikai. Sprogsta ir vysta Rytinių audrų aplaužyti medžiai... Pro purviną mongolo batą prasiskverbia sutriptos gėlytės žiedas, nedrąsiai sučiulba ir vėl greitai nutyla paukštelis... — o žmonių širdyse gedulas... Ruduo... Ruduo... Ruduo...

Neskamba daina, kupina jaunatviško džiūgesio, kupina vilties ir neišsenkančių jėgų. Nežvanga dalgių muzika pabarėje. Ir nesigirdi skambaus baritono, tyliame saulėlydy, iš darbo grįžtančio artojo į savo mielą gimtąją sodybą. Ištryptas sesutės darželis, varnalėšais ir pienėmis apaugęs... Dirvonuose dagiai, usnynai ir varputis... Mažas kiškėlis pasistiepęs ant kurmiarausio stebisi ir liūdnai kuduliuoja per mirtina tylą gaubiamus apleistus dirvonus. Klajūnas benamis šuo, gailiai staugia ilgėdamasis į nežinią ištrėmto šeiminko. Nulūžo svirtis ir jau nebegirgžda tyliais vakarais, o vėjas nusuko vėtrinę ir išsvaidė gėvelius... Tik šikšnosparnis, lyg piktos mirties pranašas, šmėkščioja po dilgynų prilapojusį kiemą!

— Uuuii... — sudejuoja apuokas ir, patsai išsigandęs mirtinos tylos ir savo nelemtos giesmės aido, sprunka į mišką, kur dar slapta pulsuoja lietuviška širdis, kur vis tebejaučiama gyvybė — nesunaikinta, neištrėmta. Pavieškelėje nulaužtas Rūpintojėlis giliai įsmegęs į dumblą, o per jo pajuodusį liemenį rėplinėja driežai...

Pamiške slenka keletas susilenkusių šešėlių. Jie atsargiai prisiartina prie sulūžusių sodybos vartų, stabtelėja prie svyrančio Rūpintojėlio, tyliai nusiima kepures, palenkia galvas. Vėjas taršo jų ilgus plaukus. Sūrus lašelis nurieda per vėjo nugairintą skruostą... o akys ir maldoje gla-

monėja tylumoj skendinčią sodybą... Aplinkui skraido šikšnosparnis, o sodyboje sudejuoja apuokas... Jie persižegnoja, užsideda kepures, pakečia galvas. Jų akyse vėl žėri jėga rūstus ryžtingumas, nepalaužiama valia ir drąsa. Tidžiai tyrinėja vėžes dumbliname vieškelyje. Tolumoje pasigirsta putpelė. Vyrai greitai išsitiesia šlapioje žolėje, už žemėn smengančio išvirtusio medžio. Jų klausą įtempta. Rankos kietai spaudžia ginklą. Palengva, prigesintomis šviesomis vieškeliu į netolimą plentą artinasi pilnas kovai pasirengusių vyrų sunkvežimis. Jie taip pat tylūs. Nervingai stebi tuščią, apleistą sodybą...

Sprogimas... vienas... antras... trečias... šūviai, svetimos kalbos keiksmas, priešmirtiniai šauksmai, aimanavimai ir.. po valandėlės keletas tylių, susilenkusių šešėlių nuslenka pamiške.

Ruduo... dumblinas, niūrus ruduo vyrų širdyse. Mirties sparnai plazdena aplinkui ir jie kietai sučiaptomis lūpomis, kietai suspaustomis rankomis, paskui vienas kitą dingsta miško tankumyne. Išbaidytas kiškėlis nustriuoksi per lauką. Stabtelia prie vieškeliu ir pasibaisėjęs neria į girios glūdumą. Mėnuo atsargiai pažvelgia pro debesį ir pabalęs iš susijaudinimo, greit užsidenigia kitu. Klaikus ruduo, lyg prakeikimas šlepsi purvu ir krauju apsvėlusiomis kojomis; šlepsi ir stebisi, kad niekur nesutinka gyvybės — tik pasalūnę mirtį, niekur negirdi dainos, tik sielvartingą maldą ir nesuprantamos kalbos keiksmas, niekur negirdi jaunystės juoko, tik nuolatinį vėjo requiem...

- Tau brangiau už auksą juodos žemės sauja... - kužda vėjelis, kedendamas miestelio aikštėje suguldytų jaunų šviesiaplaukių, mėlynakių vyrų veidus... Ir tikrai jų veidai prisiploję prie gimtosios žemės, o rankos išskleistos, rodos siekiamos apglėbti tą žemele, už kurią paskutini kraujo lašeli paaukojo, kuriai atidėvė savo jau-

natvę, širdį, meilę ir gyvybę... Nedega žvakelė prie jų išniekintų laidotuvių, bet už tai jiems mirkčioja milijonai žvakelių - dangaus erdvynuose... Niekas negieda laidotuvių giesmių, tik rudens vėjas jiems kužda Amžinąjį Requiem... Nėra kunigo ir niekas neapšlaksto šventu vandeni, bet paties Kūrėjo pašvęstas rudens lietus krapnoja jų kūnus...

Mirtis ir išniekinimas nebaugina tautos pasiryžėlių. Juos baugina tik gėdingas, nusilenkimas priešui. O ruduo... Ar gi buvo kas nors žemėje amžino? Ir klaičiausių bandymų dienos pračina. Pragiedrėja dangus. Niaurų, ilgametį rudeni pakeičia šimtai pavasarių...

1949, rugsėjis.

Brazilijos vyriausybė ateinančiais 1950. Šv. Metais ruošia amnestijos įstatymo projektą kaliniams.

Kolumbijoje partinės kovos pasireiškia ir ginkluotais susirėmimais.

Belgrade, Jugoslavijos sostinėje buvo išmėtyta atsišaukimų, raginančių ginklu nuversti Tito.

Čekoslovakijoje, "respublikos tėvo" Thomo Masaryko, mirties diena nebuvo paminėta nei spaudoje, nei per radio.

Jugoslavijai prašyta iš Amerikos paskolą 250 milijonų dolerių nutarta skolinti.

Anglijos spauda rašo, kad Argentina yra beveik išbaigusi svetimos valiutos atsargas ir stovinti didelės krizės išvakarėse.

Paskutinės Naujienos

Wašingtone baigėsi Amerikos — Anglijos ir Kanados ekonominė konferencija. Ji buvo sušaukta tikslu gelbėti pašlijusį Anglijos ūkį. Yra numatomas Anglijos pinigų nuvertinimas. Amerikos laikraščiai rašo, kad visos eilės Europos valstybių pinigai bus nuvertinti.

Wašingtone vyksta svarbūs politiniai pasitarimai. Rugsėjo 14 d. tarėsi net 5 valandas užsienio politikos departamento šefas Dean Acheson su Anglijos užsienio reikalų ministru Bevin. Buvo paliesti Rusijos - Jugoslavijos santykiai, Kinija, Italijos kolonijos. Wašingtonan atvyko ir Prancūzijos užsienio reikalų ministeris Schumann. Bus tariamasi Vokietiją ir Austriją liečiančiais klausimais.

Greitu laiku numatoma pasirašyti taikos sutartis su Japonija. Šios sutarties pasirašyme Rusija nedalyvaus.

Kavynai reikalingi pavėsio

Kavos augintojų suvažiavimas Itaperuna miestelyje, globojant Rio de Janeiro valstijos žemės ūkio ministerijai priėmė nutarimą kad būtų sudaromas pavėsis Brazilijos kavynams. Kavos augintojai yra sujaudinti nepaprastu svarbiausio eksporto produkto - kavos - derliaus nykimu. Mažiau negu vieno dešimtmečio laiku kavos derlius sumažėjo per pusę. Konkurenciniai kraštai tuo pat metu pradėjo tarp kavos medelių sodinti kitus aukštaliemenius ir plačiašakius, gausialapius medžius, vadinamus ingaziro.

Tuo būdu įpavėsinti kavynai duoda žymiai didesnę derlių ir kas dar svarbiau, kad kava būna daug aukštesnės rūšies, už kurią gaunamos geresnės kainos.

Tuo būdu Brazilijos kavai pradėjo atitekti antrinės vietos pasaulio rinkose.

Dabar raginami ir Brazilijos kavos augintojai kuogreičiausia savo kavynuose prisodinti pavėsinių medžių.

PIRMOJI LIETUVIŠKA DUONOS KEPYKLA

Vila Beloje veikia ir pirmoji lietuviškos juodos duonos kepykla. Ji yra rua Saudades 12. Toje srityje pionierium yra p. Dirsė.

— Ar senai jau maitinate vėlabelediečius su juoda duonele?

— O, jau bus apie 18 metų.

— Gal Lietuvoje buvote kepeju, kad atvykę Brazilijon ėmėtės šio darbo?

— Ne. Kepyklą atidariau visai pripuolamai. Dar Mookoje gyvendami išsikepdavome sau juodos duonos, tai kaimynai prašydavo ir jiems iškepti. Persikėlus gyventi į Vila Belą, prašančių juodos duonos, skaičius augo. Reikėjo steigti kepyklą. Prie juodos duonos kepdavome ir balta. Darbas sekėsi, nors buvo ir tokių, kurie stengėsi pakenkti, skųsdami fiskalams.

Dabar p. Dirsiai turi moder-

niškai įrengtą kepyklą, kurioje kepa įvairių rūšių duoną ir kitokius skanius kepinus.

KITI LIETUVIAI PREKYBININKAI

Vila Beloje dar šie lietuviai verčiasi bizniu: St. Bieliūnas — mėsinė, P. Strolia, J. Galvonas — secos molhados (maisto produktų ir gėrimų). Prieš pora mėnesių J. Kazlauskas atidarė butekiną. Glicinhas gatvėje — Jonas Tyla turi drabužių krautuę, Isakai ir Trojeckai — secos molhados, Sinkevičius — kepyklą, Makušai — secos molhados ir mėsinę. Ant. Strolia Mimosos gatvėje turi secos molhados.

Prmavera gatvėje — A. Baltušis turi butekiną, J. Kaupas ir J. Mažeika — maisto produktų ir gėrimų, St. Baltušis — mėsinę. Ciclames gatvėje — Vl. Stankevičius — maisto produk-

tų ir gėrimų. Tokiu pat bizniu verčiasi, Ibitirama gatvėje — Čiurlionis ir V. Petravičius.

Taip pat Vila Beloje turi savo fabriką ir stambiausias Brazilijos lietuvius — industrialas Kazimieras Naruševičius,

Vila Belai pradžioje dideliu akstinu augti ir plėstis buvo statoma lietuvių mokykla, (tuometinio konsulo p. Mačiulio iniciatyva), kuri pradėjo veikti 1932 m. Šioje mokykloje kuri laiką buvo laikomos lietuviams katalikams pamaldos, o vėliau projektuojama V. Beloje statyti lietuvišką bažnyčią. Delto čia lietuvių pradėjo daugiau apsigyventi. Bet kai bažnyčia statyti buvo nutarta V. Zelinoje, ten ir susibūrė S. Paulo lietuvių dauguma.

Dabar V. Beloje gyvena apie 150 lietuvių šeimų.

Reporteris.

TAIKA...

Politine Baladė

Kai susirinę po padange Casablankos
Vadai ieškojo žodžiais, ne širdim, T a i k o s,
Kaip debesų migla sudilo žodžiai blankūs,
O pavergtieji veltui vėl taikos ieškos!..

Kažin kur Afrikoj audra pakrantėj Nilo
Kaimelį negrų šimto dvidešimt galvų
Nuo saulės degančia ugnies smitim užpylé,
Kažkas šešėly palmės tarė: — Kaip žavu..

Ji buvo Jaltoj, o tautų vadai didieji
Nerado Jos kalboj, nerado Jos širdy,
O žodžiai skambūs, kaip tušti varpai skambėjo,
O verkė Ji nesurasta, prasta, skurdi..

Krauju pasrūvus leidos saulė seno Krymo,
Tautų krauju rašytą raštą nešdama
Į naktį juoda, naktį amžių užmiršimo...
O jachtą jų šilkinę — supo sutema...

Ji buvo jų, vadų didžiųjų neregėta
Ir nekviesta ir nelaukta Teherane,
Ir gaudė jie tik jos netikrą silueta.
Ir nesugavę jos nesakė niekas: Ne!

Nelaisvėj mirė piemenys Azarbeidžano,
Ir Karabache kraujas krito kaip rasa,
Pakalnėj Dagestano vien vergai gyveno,
Ir siautė N e m u n a kraupi mirties tamsa.

Ir kaip našlaitė verkė Ji už Kremliaus sienų.
Ir šaukė Potsdamo griuvėsiuose viena.
Kažkas per posėdį pagyrė mėnesielą.
Ir nieko žemei nežadėjo rytdiena...

Ir tarė tas, kurio ranka šilta nuo kraujo,
Nuo milijonam mirt sprendimo parašų...
Be žodžių tarė: —

Pražúk, Taika! — Aš žemei naują, —
Vergų vienintelę tiraniją nešu.

O nelaimingi nuo Neries iki Pirenejų,
Kam kújo - piautuvo žymėta dabartis...
Laimingos tautos, kur nematę įtikėjo!
Laimingos padermės, kurios nebematys... —

Vergų vienintelės pasaulio diktatūros,
Išniekintos socializmo véliavos!
Išniekinto žmogaus, NKVD tortūros...
Išniekintos ir sutryptos taikos — — —

Ir alpdama, paskendus ašarose žemė
Rūsčiai atsiliepė lavonais ir kapais,
Rūsčiai atsiliepė dangaus skliautai sutemej
Jų balsas visą žemės rutulį apeis! —

SANT' AMARO

VENANCIJUS ALIŠAS

Tolima, kaip tas kalnas už ežero,
Tu, naktų mėnesienų svajone;
Sidabru man mintis dažnai apžeri
Sant' Amaro užmigusiam klony.

Kyla bokštai ir toliuose įreimia
Liuminuotas į dangų viršūnes —
Kaip tą naktį, kada mudų skyrėmės:
Kai tavęs atsiskyrė klajūnas.

Ir dabar, nors ties miegančiu akmeniu
Tiek tų metų į eilę suklupo,
Taip gyvai, taip gyvai viską atmenu,
Tavo vardą nešiojuos ant lūpų.

O neverk, nors dangus toksai rūškanas,
Nors paguodai jau nieko nelieka —
Aš kas vakaras grįšiu per ūkanas
Užliūliuot neramaus tavo miego.

PASAKA ANT EŽERO BANGU

MAGDALENA VINKŠNAITIENĖ

Ties ežeru juoda naktis parymus
Ant ežero — sidabro kilimai.
Stiklo pilin laivelis mažas irias,
Laively — laimės ežerai.

Mieguistas mėnuo šypsos debesų verpetuos
Ir beria žemėn sidabro druožles. —
Plaukia melodija ežero veidu šaltu
Ir sūpuoja auksines žuveles.

Tyloj virpa nėrimu ežero bangos,
Aukštybių toliuos — briliantais
Tėvo dvare paliko deimanto karūnos
Naktį išvogtos karalaitės.

Ant ežero bangų pasaka be žodžių,
Sidabro kilimuos lelijos baltos.
— Visus takus tau iškaišysiu rožem:
— Tik neliūdėki, mano karalaitė! —

Juoda naktis sidabro kilimais pueis:
Aukso aušra jau šypsoji pakrantėj:
Ir sustos laivelis, ir aukso takais
Į stiklo pilį įeis karalaitė.

São Paulo, 1949 m.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės

SANTVARKOS NUOSTATAI

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VIETOS ORGANIZACIJA

T a s a

15. Apylinkės valdybą sudaro ne mažiau kaip trys nariai: pirmininkas, išdininkas ir sekretorius.

16. Apylinkės valdyba renkama vieneriems metams.

17. Apylinkės valdybos nariui mirus ar dėl kitų priežasčių nustojus būti valdybos nariu, jo vieton įeina per valdybos narių rinkimus daugiausia iš eilės balsų gavęs kandidatas.

18. Esant mažiau kaip 20 pilnateisių lietuvių, apylinkės susirinkimas gali nutarti vietoje apylinkės valdybos rinkti apylinkės seniūną.

19. Apylinkę likvidavus, jos turtas ir dokumentai perduodami krašto valdybai.

2. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės apygarda

20. Krašto valdyba gali apylinkes grupuoti į apygardas.

21. Apygardos reikalams tvarkyti yra apygardos suvažiavimas ir apygardos valdyba.

22. Apygardos suvažiavimą sudaro apylinkių valdybų pirmininkai ir seniūnai.

Jis:

a. taria apygardos reikalus,

b. renka apygardos valdybą ir apygardos kontrolės komisiją.

23. Apygardos valdybą sudaro ne mažiau kaip trys nariai: pirmininkas, išdininkas ir sekretorius.

Ji:

a. prižiūri, derina ir skatina apylinkių veiklą,

b. atstovauja apygardos lietuviams vietos valdžio ir privatinėse įstaigose,

c. parengia ir pateikia krašto valdybai tvirtinti apygardos sąmatą ir kontrolės komisijos patikrintą sąmatos vykdymo apyskaitą.

24. Apygardos valdybos nariui mirus ar dėl kitų priežasčių nustojus būti valdybos nariu, jo vieton įeina per valdybos narių rinkimus daugiausia iš eilės balsų gavęs kandidatas.

25. Apygardos valdybos kadencijos laiką, sudėtį, posėdžiavimo bei nutarimų darymo tvarką ir jos narių kompetenciją bei pareigas nustato PLB krašto organizacijos statutas.

26. Apygardą likvidavus, jos turtas ir dokumentai perduodami krašto valdybai.

3. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės krašto taryba

27. Vyriausias PLB reikalų tvarkytojas kiekviename krašte yra krašto taryba.

Ji:

a. nustato PLB krašto organizacijos statutą,

b. renka krašto lietuvių atstovus į Pasaulio Lietuvių Seimą,

c. renka krašto valdybą ir krašto kontrolės komisiją,

d. nustato krašto valdybos būstinę,

e. nustato krašto lietuviams tautinio solidrumo įnašo normą,

f. tvirtina krašto valdybos sąmatą ir krašto kontrolės komisijos patikrintą sąmatos vykdymo apyskaitą,

g. taria kitus Pasaulio Lietuvių Vyriausiosios Valdybos, krašto valdybos, krašto kontrolės komisijos ar tarybos narių siūlymus.

28. Krašto tarybą sudaro krašto pilnateisių lietuvių tiesioginiu ar slaptu balsavimu dvejiems metams rinkti nariai.

Krašto tarybos narių negali būti mažiau kaip devyni.

29. Krašto tarybos nariu gali būti kiekvienas pilnateisis krašto lietuvis ne jaunesnis kaip 21 metų.

30. Krašto taryba paprastosios sesijos šaukiama kartą per metus.

Krašto valdybai nutarus arba 1/4 krašto tarybos narių raštu pasiūlius ir svarstytinus dalykus nurodžius, krašto taryba šaukiama nepaprastosios sesijos.

31. Krašto tarybos sudėtį, jos narių rinkimo tvarką, jos prezidiumo narių skaičių, jų pareigas ir jų rinkimo tvarką, tarybos sesijos šaukimo ir tarybos posėdžiavimo tvarką nustato PLB krašto organizacijos statutas.

4. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Krašto valdyba

32. Kiekviename krašte PLB veiklai organizuoti ir vadovauti yra krašto valdyba.

Ji:

a. prižiūri ir instruktuoja apylinkių ir apygardų veiklą,

b. rūpinasi lietuvybe ir lietuvių vardo orumu,

c. rūpinasi švietimo ir kultūros reikalais,

Taşa sekančiame Nr.

BRAZILIJOS ORE

R a š o J. A N T A N A I T I S

Milžiniški Brazilijos plotai dar šiandien daugumoje tebėra tik žalia miško jūra. Per tuos miškus lengvai neprasiskverbsi. Neįžengiami plotai dažnai prasideda čia pat už miesto ribų. Pakanka žvilgtelėti į Brazilijos žemėlapi ir tuojau matyti, kiek pavyko civilizacijai įsiskverbti į džunglių viešpatiją. Kur arti taškai prie taškų, ten ir gyvenviečių gausu. Ten kur daug linijų jungia tuos taškus vienus su kitais — geležinkeliai ir vieškeliai sudaro šalies susisiekimo tinklą.

Dauguma geležkelių linijų veda nuo Atlanto pakrančių vis į šalies gilumą, ypač São Paulo, Minas Gerais ir Paranos estaduose (valstijose). Bet net labiau civilizotos Atlanto pakrantės dar neturi nuo šiaurės iki pietų jas visas jungiančių geležinkelių. Tenka naudotis laivais ir ypač dabar lėktuvais.

* * *

«Lėkciau, lėkciau, kad galėčiau...»

— Šefas iš Rio de Janeiro telefonavo ir jus kviečia kuo skubiausiai išskristi į Rio. Nors apie pusiaunaktį ten atsirasite, prisistatykite į Hotel Gloriją! — tokiu pranešimu sutiko mane sekretorė 5-tą val. vakaro, kai aplankęs São Paulyje klientūrą užsukau į įstaigą, besiruošdamas jau vykti namon į Zeliną.

Biznyje, kaip fronte, dvejoti negalima. Per dešimt minučių sukemšu portfelin reikalingus dokumentus, čiumpu pirmąjį pasitaikiusį taksį ir skubame į Congonhas aerodromą. Congonhas daugiau negu aerodromas — Congonhas tai São Paulo aeroportas. Kas penkios minutės, geru oru, čia kyla ir tupia įvairių orinio susisiekimo linijų keleiviniai lėktuvai. Panair, Real, Vasp, Bandeirantes, Vanig, Cruzeiro do Sul ir kitų oro bendrovių kasos, žemės ir oro tarnybos personalas, Congonhas oro uosto rūmuose turi savo patalpas, ir suderintoje konkurencijoje veikiančios, saisto Brazilijos tolimąją šiaurę, vakarus ir pietus su São Paulo miestu ir valstija.

Congonhas guli São Paulo pietų vakaruose, šalia kelio į Santo Amaro, apie 17 - 20 minučių automobiliu nuo miesto centro. Tai tokia savotiška aukštuma, lyg koks balnas tarp žemesnių apylinkių. To balno viršus dabar nulygintas, nuskustas, o ant jo plokštumos nutiesta lygūs, cementuoti lėktuvų tūpimo, kilimo ir privažiavimo keliai.

Šalia plento aerporto rūmai, muitinė, administracijos įstaigos ir cementuoti privažiavimai, jungiantieji aerporto lauko pusę su plentu. Kitoje pusėje stovi didžiulis lėktuvų angaras — aitvarų nakvynė.

— Vakaris iš São Paulo centro, nuo Praça das Bandeiras (vėliavų aikštė) per avenidą 9 de Julho, plaukia, tartum, srovė tūkstančiai išvažiuojančių automobilių. Pralendame per puikų ir gausiai apšviestą avenidą Paulista tunelį, kelis kartus stabtelėjame prie kryžkelių judėjimo

punktų ir 5 minutės prieš šeštą valandą pasiekiamo aeroporta. Šeštą valandą išskrenda į Rio du lėktuvai.

Greit perku už 330 kruzeirų bilieta į Rio pas Cruzeiro do Sul kasą. Jos lėktuvas jau išvestas ant šoninio tako. Nuskubu į jį kaip paskutinis keleivis. Saulė jau nusileido. Temsta. Tai bus mano pirmasis skridimas naktį.

Diena buvo graži ir rami. Ateina giedras vakaras ir iš rytų teka pilnas mėnuo.

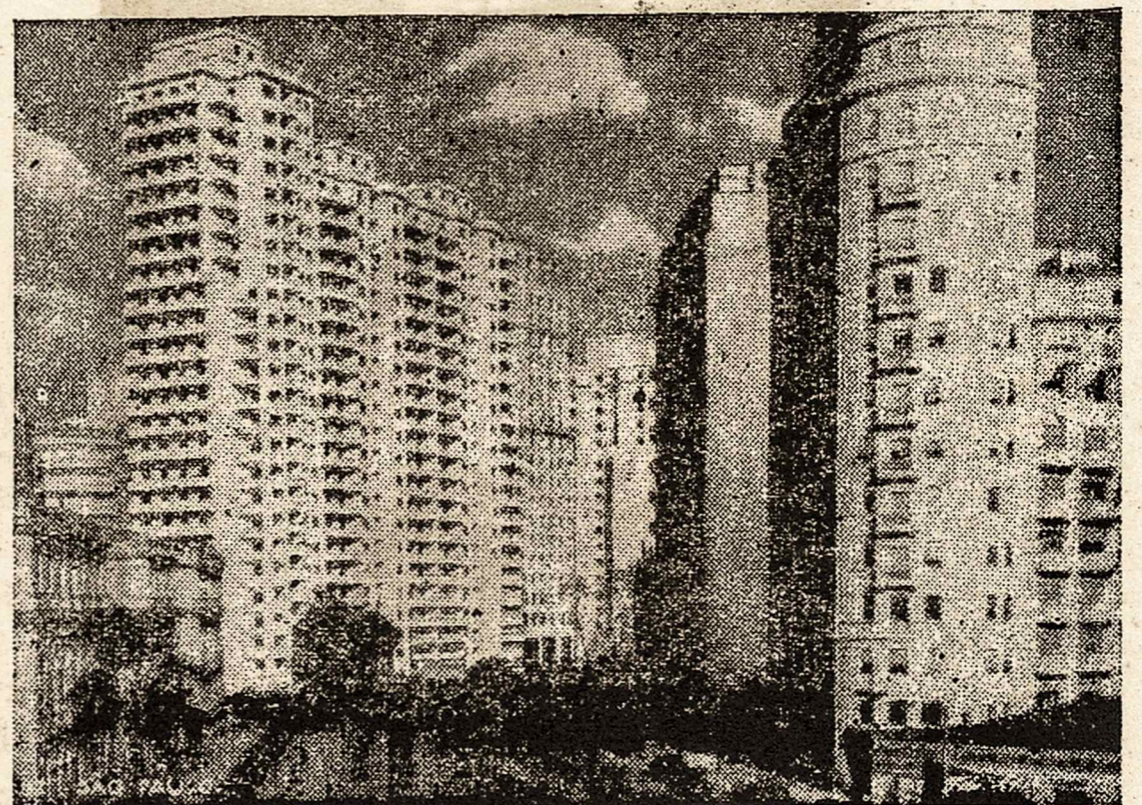
Vakaruose įsižiebia visi São Paulo žiburiai. Oras kvepia, tyli gamta ir snaudžia šiltoje prieblandoje eukaliptų ir pinių miškai.

Lėktuvai gaišta ir laukia balasto. Mėnuo pakyla virš medžių ir kalnų. Esame vos du keleiviai, viena keleivė, lakūnas ir aero močia — oro mergelytė. Užvedame tarp savęs kalbas, susipažįstame. Pusvalandį susivėlavę sulipame į tą aliuminio paukštį ir lakūnas pradeda šildyti motorus. (Joks lėktuvas nekyla neužkaitinęs motorų).

Kad galėčiau gsčiau ir daugiau matyti, pasirinku antrąją vietą nuo priekio, iš kur pro dešiniąjį motorą ir sparną turiu platoką regėjimo lauką.

Užriedėję ant kilimo tako pasukame nosį į vakarus. Abu motorai sukriokia visa galybe, suvirpa stamantriai visas mūsų «aitvaras» ir šoka bėgti lygiu cemento taku. Šonuose kelio išstatytos lempos godžiai greitėdamos skuba atgal, ir jau nuo pusės kelio atsiplėšame nuo žemės.

Prieš pakilimą užsižiebia kabinoje šviesos signalas: «Nerūkyti. Priverškite juostas». Rūkyti pavojinga skridimo pradžioje todėl, kad šildant motorus gali įsiskverbti benzino dujų, o nesant dar greičio jos taip gerai neišsivėdina. Nors galimybė maža, kad jos galėtų iššaukti sprogingą, bet atsarga gėdos nedarė...

Vos tik paliekame Congonhas ir lėktuvas jau kabo virš Santo Amaro miškų bei užtvankos ežerų. Lenkiamės ant kairiojo sparno, darome posukį kairėn ir gręžiamės rytų link. Rytų

liniją persvyrame 12° į šiaurę ir jau esame kurse į Rio de Janeiro. Apie penketą minučių sklendžiame virš S. Paulo, kuris iš 500 metrų aukščio naktį primena ugnimis žvilgantį ežerą, po kokius 30 kilometrų skersai ir išilgai.

Tolumoje šiaurėj į Piracaias pusę tamsoje dunkso žali Cantareiros kalnai, o po apačia milijonais žiburių ir spalvotų šviesos reklamų tviška São Paulo gatvės ir avenidos. Nuo Banco de São Paulo dangoraižio (33 aukštai) viršūnės spindi mėlynas kauburas ir raudonas viršūnės signalas, ant kresno Martinellio mirkčioja Coca-Cola, arčiau Praça da Sé Companhia City žibčioja siūlydama pirkti žemės sklypus — bet ir tie dangoraižiai ir Coca-Cola, ir tie sklypai šią naktį paliko taip žemai ir greitai bus toli, toli.

Avenida Rangel Pestana driekiasi ugnies karoliais Penhos link, kitur vėl lankais šviesa gatves sujungia į žiedus, arba ištusus kvartalus sukapoja į nesuskaitomus ketvirtainiukus. Tai ne kas kita, tai didžiojo São Paulo žemėlapis, elektros žvaigždėmis parašytas tropikų naktį paskendusioje Tibiričos indijonų žemėje.

Ispūdis yra toks milžiniškas ir užvaldantis, jog atitrūksti nuo tikrovės ir pakimbi tarp laiko ir erdvės. Mintys pačios atskrenda ir pasakoja, jog kadaise čia nebuvo nei miesto, nei kelių į jį, nebuvo nei tų dirbtinųjų užtvankų ir ežerų, kurių vandenys šiandien suka turbinas, apšviečia ir duoda energiją šiam dviejų milijonų žmonių skuzdėlynui.

O kadaise čia buvo toks pat žalias miškas, kaip ir šianakt aplink... Paskui atplaukė Cabralo laivai. Vėliau iki čia atvyko Anchieta, pradė-

Pradėjo krikstyti negausius indijonus...

jo krikštyti negausius indijonus. Pastatė bažnytukę, įkūrė São Paulo miestą, čia pat kur aš plevenu virš jo didybės...

Oro mergytė prieina apdalindama keleivius kramtomąja guma ir kai jų tiek maža, pradeda mums šį tą parodinėti, aiškinti ir kalbėtis. Jau įkopėme pusantrą tūkstančio metrų aukštį. Ten dešinėje žemai, žemai ir toli žėri Santos uostas. Taip pat regimos gatvių linijos ir didžiosios krantinės žiburiai iki pat vandens. Per tolumą atrodo nedideliu; nors ir Santos nėra mažas miestas. Prieš jį pajūrio kalnų (serra do Mar) papėdėje tviška pėdas žiburių — tai garsusis Cabatão, galingoji São Paulo elektros jėgainė, kur užtvankų vanduo krenta 700 metrų žemyn!

Pakeliui dar sužiba Mogy das Cruzes, Salezopolis, Parahyba, Ubatuba. Naktį atrodo lyg tai būtų nuo didžiojo avilio atitrūkę smulkūs šviesos vabalėlių spiečiai ir susimetę miškų glūdumoje.

Vis dar lipame aukštyn prie 2000 metrų virš Brazilijos slėpingosios žemės. Oras vėsta ir retėja. Alsuoju lengvai padangių gaivų aromata ir žinau jog, tikrai esu tarp dangaus ir žemės, ir pilnatis mėnuo vis kopia aukščiau negu mes. Tiek daug mėnesienos šviesos, jog galima atskirti miškus ir žemės krantą prie vandenyno.

Keliose vietose po mumis, rodosi, gaisrai liepsnoja. Teiraujosi kas tai būtų, ir oro mergaitė pasisvėrusi ant mano peties pro tą patį langiuką žiūri ir aiškina.

— Tai mišką degina; naujakuriai skynimus daro. —

Pasirodo, Brazilijoje norint išskinti mišką, žmonės tik aplink būsimąjį lauką sienas iškerta ir atskiria savo plotą nuo viso miško. Sulaukę žiemos sausrų visą savo skynimų plotą padega ir ugnis jiems būsimąsias dirvas nuvalo. Tokių išdeginimų (queimadas) suskaičiau apie penkiolika. Pati žemė nuo tokių deginimų labai nukenčia, dirvožemis sugruzda, bet likę pelenai sumaišyti ariant ar kaupiant su ugnies nepasiekta gilesniaja žeme vėl atgaivina dirvos derlingumą. Artinantis prie Paraty pastebiu žemai prie horizonto didelį ežerą. Patikrinu laikrodžiu nuskrįstą atstumą ir randu, jog tai dar negali būti Rio atspindžiai.

Tuo laiku ateina kavos puodukas, keletas biskvitų ir paaiškinimas, jog tai mėnuo atsispindi okeane. Didelė plotmė jo tamsių vandenų tikrai rausvai nušvitus. Ta didžiulė švitinti lanka, atrodo, slenka pirmyn kartu su mūsų lėktuvu. Joje tamsiais nakties konturais praslenka daugelio pakrančio salų siluetai, ir viena didžiulė Ilha Grande bei Marimbaios kopos, primenančios Kuršių Neringą. Kai kurie tų salų šešėlių, atrodo lyg būtų jie tie priešvaniniai gyviai baisūnai, išplukę iš jūrų gelmių mėnesienoj paglūdoti.

Pamirkčioja dar mums Angros ir Santa Cruz žiburiai, o Mangaritibos krantinės pasaga jau primena garsiąsias Rio pakrantes. Bet tai dar ne jis, užburtasis miestas.

Lėktuvas išeina visai į jūrą, ir aš, norėdamas pamatyti Rio iš aukštai, pereinu į kairiąją pusę. —

Pabaiga sekanciam Nr.

KREMLIAUS VERGIJOJE...

R a š o P O V I L A S V O N Ž O D A S

Senovės graikų mituose skaitome, jog Dzeusas visas žmonijos blogybes uždaręs į dėžutę ir atidavęs saugoti Pandorai, kuri jas, vedina smalsumo, paleidusi į pasaulį. Dzeusas buvęs nepatenkintas Prometėjo dieviškosios ugnies atnešimu žmonijai ir kaip žmonių giminės priešas, bent tokiu būdu jai kenkęs...

Mūsų tautos gyvenime, dabartinių laikų «Pandoros» rolę suvaidino tautos išgama J. Paleckis, iš vyriausiojo Kremliaus budelio išgaudamas «Pandoros blogybių dėžutę — Stalino saulę», kuri pradėjusi Lietuvoje «šviesti», apkrėtė mūsų tėvynę, vargo, skurdo, nesantaikos ir neapykantos mikrobais, kurie kankina, žlugdo ir naikina mūsų kraštą jau arti dešimties metų...

Dešimt metų, gal ir nedidelė laiko iškarpa tūkstantmetinėje lietuvių tautos istorijoje, bet mūsų tolimieji palikuonys, žiūrėdami į šitą dešimtmetį, jį ras atžymėtą didelėmis niekšybėmis, kurias mūsų tauta dabar patiria ir didelėmis aukomis, kančiomis bei istorijoje nepatirtu pasišventimu tėvynės šviesesnei ateičiai. Ir šis laikotarpis išliks mūsų istorijoje kol gyvens pasaulyje bent vienas lietuvis. Istorija atžymės: —

1. Priešlietuviškos, priešhumaniškos, priešreliginės tiranijos viešpatavimą mūsų žemėje ir negirdėtai žiaurų bolševikinį terorą, fizinį ir dvasinį tautos žlugdymą;

2 Nepaprastą lietuvių atsparumą, gajumą, vieningumą ir spontanišką kovą dėl savo laisvės ir nepriklausomybės. Dar istorijoje negirdėtas kraujo ir gyvybių aukas...

Bolševizmas nesitenkina fiziniu tautos pavergimu, jos išprievartavimu, bet visomis jėgomis ir priemonėmis stengiasi sunaikinti tautos dvasią. Tą patį bolševikai skrupulingai vykdo visuose į jų kruvinus nagus pakliuvusiuose, pasaulio kraštuose. Jie išnaudoja savo kortų stiprinimui visus dabartinius žmonijos negalavimus, politinės ir ekonominės struktūros netobulumus. Jie pirmiausia išplėšia žmogaus tikėjimą Dievu, idealais, žmogumi, o paskui priverčia garbinti — bolševizmo viešpačių «mintis», garbinti jų portretus, statulas, mauzolėjus, priverčia lenktis jų idolams. Toji idololatrija (stabų garbinimas) sėkminga tik tuomet, kada žmogus netenka dvasinio pagrindo, kada iš jo jau būna išrauta religija, tėvynės meilė, net žmoniškumas. Kada žmogus degraduotas iki gyvulio, kada jame išugdyti neapykantos, keršto, pavydo ir kitų piktybių daigai — jis tinkamas bolševizmo įrankis. Todėl bolševizmas sėkmingai plinta menkadvasiuose žmogeliuose. Kartais žmogus nežino, net nenujaučia, kad jo širdyje auga ir bręsta piktoji bolševizmo sėkla. Ta proga, su gailėsčiu tenka konstatuoti, kad ir mūsų kolonijos lietuvių tarpe, atsiranda apkrėstų bolševizmo demagogijos nuodais ir, kartais net nesąmoningai, tampa mūsų tautos bolševikinių budelių kilpų muilintojų padėjėjais. Jie kartais stengiasi nuduoti lietuviais,

net «patrijotais», bet šis kaktus apsimetimas išlenda, kaip yla iš maišo. Išlenda «raudonų antraščių pavidale, aukštyn kojomis apsivertusio gyvenimo «aiškinime», bolševikinėje «Tiesoje» tiesos ieškojime» ir kitas bolševikinių kilpos muilintojų padėjėjų pareigas atliekant...

Lietuvoje bolševikai siekia sunaikinti lietuvių tautą, dalį išžudant, dalį ištremiant į Sibirą, o pasilikusieji, susimaišę su naujai «importuotais» tarybiniais tautiečiais, virs tik «homo sovieticus» — sovietinis pilietis. Pagal dialektinio materializmo aiškintojų «mokslą», sovietinis žmogus, atmetant jo sielos buvimą, lygus kiekvienam kitam gyviui (kaip šuo, kiaulė, žiurkė), jis tik organinės chemijos produktas. Todėl neabejotina, kad šito nežinotų ir tie ružavų antgalvių mėgėjai, «žinių» tiekėjai, visuomenės — «liaudies» — nuomonių lipdytojai. Bet, kadangi jie eina tik kilpos muilintojo padėjėjų pareigas, savo, kaip gyvulio, lygiavertiškumą iškilmingai demonstruoja, jie nėra ir negali būti baisūs, kaip priešai. Jie tik pavojingi, kaip parazitai, apkrėsti šiltinės bacilomis. Jie Kremliaus priemonė «brolio — Kaino» darbui atlikti. Lietuvoje partizanai juos rauja iš tėvynės žemės su šaknimis, gi emigracijoje, jie akli raudonojo fašizmo vergai — patarnautojai.

Lietuvių tauta, jau nuo pirmos vergovės dienos, suprato bolševizmo turinį, ir pirmoji pakėlė kovos vėliavą. Tai įrodo nesuskaitomi lietuvių tautos sūnų kapai tėvynėje, Sibiro taigose. Tai kapai ne kapitalistų, ne bankininkų, ne fabrikančių ar dvarininkų, kaip bolševikai tikrovės nežintiems aiškina. Tai — kapai lietuvių pūslėtarankių dvasios milžinų, ryžtingai kovojusių prieš darbo žmogaus tironą ir brutaliausią pavergėją — bolševizmą...

Kovos vėliava nenuleista. Apie ją buriasi vis daugiau tautų. Visas kultūringas pasaulis išstoja prieš stalininę vergiją.

(b u s d a u g i a u)

Mitingą atidarė liaudies mokytojas trumpu žodžiu:

— Dabar mes gyvename naujus laikus... Dabar nei mokytojas negali daryti tą, ką nori. Dabar jis turi daryti tą, ko liaudis reikalauja... Ir gerai. Jis tam ir pastatytas, kad žmonėms tarnautų. Ir man labai smagu jums padėti... O dabar... kitais klausimais... mums plačiau išaiškins draugas partijos atstovas...

Visų veidai buvo rimti ir sunkūs.

Partijos atstovui, draugui Naujeliui, patiko, kad mokytojas prisipažįsta vergas esąs ir kad prieš visus kviečia kalbėti jį, kaip daugiau išmanantį. Jis atsistojo ir valandėlę negalėjo sulaukyti pasitenkinimo šypsenos.

— Draugai, — pradėjo jis. — Atėjo kiti laikai... Daug geresni. Raudonoji armija išlaisvino mus iš ponų valdininkų ir kunigų vergijos. Pirma neturėjome nieko, dabar turime viską. Nebereikia bijoti poniškos policijos. Būdavo nuvažiuoti į miestą, tai nė per gatvę nepereisi policininko neužkabintas. O dabar turime savo liaudies miliciją. Ji saugo mūsų: darbininkų, smulkiųjų ūkininkų ir padorių darbo inteligentų reikalus. Dabar mes galime kalbėti atvira, niekas už tą mūsų neskriaus. Ir šią dieną darbininkas turi visišką žodžio, sąžinės ir tikėjimo laisvę. Mes turime ir visišką veikimo laisvę. Ar pirma galėjai būti komunistas? Ne! Už komunizmą ponai mus į kalėjimą kišo. Bet jie nežinojo, kad komunistų partija yra daug galingesnė, negu jų tuščios galvos mano. Partija nebegalėjo žiūrėti kaip ponai mus kankina ir įsakė raudonajai armijai eiti mūsų išlaisvinti. Ir štai mes laisvi. Bet mes negalime gulėti pilvus išvertę ir nieku nesirūpinti. Mes turime pažinti partiją, kuri mums atnešė laisvę ir laimę. Mes ir susirinkom pažinti bolševikų partijos istoriją. Seniau kunigai mums liepdavo mokytis pasakų, kurias katekizmu vadino, o kas nesimokė, apšaukė bedieviais. Dabar jie nieko mums negali padaryti. Mus saugo liaudies milicija ir raudonoji armija, ir tegū tik kas išdrįsta mus bedieviais pavadinti, tai daugiau tikrai nebevadins. Dabar mes galime laisvai studijuoti geriausios ir teisingiausios bolševikų partijos istoriją... Draugas mokytojas mums ją paskaitys, o mes paklausysim, o paskum išsiaiškinsim...

— Ar būtina reikia jos mokytis? — tuojau pertraukė vienas iš vidurio salės.

Naujelis sutraukė antakius ir greitai atsakė:

— Niekas nieko neverčia. Tarybų respublikose jokios prievartos nėra, bet partijos istorijos mokosi vis padorūs darbininkai ir darbo inteligentai su didžiausiu džiaugsmu. Jos nenori mokytis tik kunigbėrniai ir kiti visokio plauko onbėrniai, bet padorūs s u s i p r a t ė darbininkai patys žino, ką su tokiais reikia padaryti. Gana jie per amžius darbininkų krauju tuko.

Pasakes šyptelėjo ir pažvelgė į mokytoją. Buvo patenkintas savo žodžiais, bet iš paties klasės kampo pakilo stambus, kertuotas vyras.

— Kad sakot laisvę atėjo visiems kalbėti, tai norėčiau ir aš kai ką išsiaiškinti. Kai visi tokie tarpusavy aiškinamės, susipainiojam ir nie-

ko gerasnio išsiaiškinti nesugebam. Va ir dabar Naujelis pasakė, kad ligi šiol kiti mūsų krauju tuko. Tą skelbia ir radijas ir laikraščiai. Ir aš manau, kad jie teisybę sako. Juk va aš pats jau antrą plentą buvau bebaigias statyti. Tiesa, uždirbdavau po dvylika, kartais ir net po penkiolika litų per dieną, trobelę pasistačiau, vaikus pramokiau. Vyresnysis jau net į universitetą įsikabino, bet vistiek ne tiek gavau, kiek uždirbau, nes kiti mano statytu plentu automobiliais važinėjo, o aš tik dviračiu. Kažin kas čia tikrai buvo negerai. Bet dabar, kai atėjo laisvė, visiškai kitaip pasidarė. Pirma, kai gaudavau dvylika litų už dieną, galėjau, sakysime, nusipirkti penkis kilogramus lašinių arba keturis kilogramus sviesto, arba, sakysime, kasdienines kelnes arba batus. Kai vaikas pabaigė gimnaziją ir rengėsi į universitetą, reikėjo naujų drabužių; negi leisi į miestą apskurusį. Paėmiau devyniasdešimt litų, ką buvau per savaitę uždirbęs, dar trisdešimt pridėjau iš kišenės ir nupirkau visiškai padorią, va labai panašią į mokytojo, eilutę. O dabar uždirbam tą patį, bet, žiūrėkite, kiek reikia mokėti. Už lašinių kilogramą reikia mokėti aštuonis arba dešimt rublių, už sviestą irgi tiek pat. Aną dieną norėjau nupirkti vaikui batelius. Prastus tokius, kasdieninius, būtų reikėję pirma kokius septynis litus mokėti; o dabar sako: keturiasdešimtys du rubliai. Tyčia paklausiau, kiek ta pati eilutė atsieitų, ogi net tūkstantis su viršum. Ir kas iš to išeina? Ogi, kad to darbininko kraujo dabar kažinkas dar daugiau geria. Kiti sako, kad geria partija. Aš tuo nenoriu tikėti. Pirma turėjom tų partijų devynias galybes, ir tai tiek neišgėrė, o dabar teturime vieną, tai ką toji tiek daug išgers. Bet kažinkas geria. Ir dar kaip geria. Jeigu jau ta partija tokia galinga, kad mus nuo visko išlaisvino, tai gal ji galėtų padaryti, kad tiek pat uždirbant už lašinius rublį tereikėtų mokėti, už tokį drabužį, sakysime, kokį penkiolika, o už kitus nusipirktumėm automobilius ir važinėtumėm. Tada, suprantu, būtų laisvė. O dviračius galėtumėm atiduoti raudonarmiečiams: jie baisiai nori, tik važiuoti nemoka. Bet palengva ir jie išmokytų...

— Sėsk, draugas Pepali, negaišink laiko. Mokytojas tegu paskaitys, — bandė Naujelis nutraukti kalbantį, bet tas pasipriešino.

— Palauk, kam neduodi pasakyti ir paklausti. Juk pats sakai, kad dabar žodžio laisvė. Atsimeni, kai partijų mitinguose prausdavome Darbininkų Federacijos pirmininką Trakinį, ir niekas nedraudė, nors kokių žodžių ten pasakydavome, o tu dabar nori uždrausti net pasišnekėti. Ne, dabar laisvė, ir aš noriu pabaigti. Nors nelaisvės nebuvo ir tada. Tiesa, policija buvo, bet man per dvidešimt metų su ja neteko reikalo turėti. Na, tau pora sykių pasitaikė. — Visi juk gerai atsimena: Sykį, kai Balinio šulinio grandinė pas tave atsirado, o antrą — kai girtas išdaužei Berelienės langus. Tada; rodos, net su guminiu gavai. Beje, dar buvau užmiršęs: su namine turėjai nemalonumo. Ir viskas. Kas daugiau čia matė policiją? Nebent susipešti pasitaikydavo. O dabar. Štai mokytoją išvežė! Už

ką? Ar žmogų užmušė, papiovė ką? Penkiolika metų išdirbo, visus rašto išmokė, akis vaikams pratrėnė, o kokį atlyginimą gavo? Išvežė, ištrėmė ir nė cypt. Arba už ką išvežė tą patį Darbininkų Federacijos pirmininką Trakinį? Jis irgi nieko neužmušė. Pašnekėjo? Daug kas pašneka. Tam juk liežuvis. Tu irgi šnekėjai. Ir dar kaip. Su liežuviu žmogaus neužmuši. Tam juk žodžio laisvė. Ir laikraščius visus uždarinėja. Bet aš kalbėjau apie miliciją. Taigi. Kiek jau mūsų kaimė buvo kratų. Pas vienus ieškojo ginklų, kitur vėl nežinia ko. Ir kam? Kodėl pirma nereikėjo ieškoti? Nei man, nei tau, nei vienam iš mūsų visai nesvarbu, kas ten valdžioje sėdi. Bet jeigu jau atsisėdai, tai daryk, kad būtų geriau. Ar ne? Kai padarysi geriau, galėsi sakyti: «Va, mano istorija. Skaitykite ir pamatykite, kaip aš padariau, kad geriau būtų.» O dabar smaugia ir sako: «Sakyk, kad glostau.» Gi tarp mūsų nėra čia nė vieno pono. Visi darbininkai, smulkūs ūkininkėliai, ir visi žinom, kad viskas blogiau pasidarė. Į tą patį plentą kiek pinigų ir darbo buvo sudėta, bet džiaugėmės, nors sausai pavažinėsią, o dabar darbus nutraukė ir darbininkus paleido. Va, Kliunka, Neniškis, Stebulis, Grigas, Karpis... Visi gi čia sėdi ir man meluoti neleis. Kai paleido nuo plento, taip ir likom visi be darbo. Ar kas pasirūpino? Nuo partijos istorijos sotesnis nepasidarysi. Gerai, kad man pasisekė Valiūnų lentpiūvėje darbo gauti. Bet teuždirbu po aštuonis rublius ir reikia 18-ka kilometrų važiuoti. Ir čia, va, užvakar plyšo dviračio kamera. Užėjau krautuvėn, sakau — nusipirksiu. Kur tau — tuščia. Seniai, sako, nebėra. Naujų, sako, nebegau. Ir dviračius ir visas atsargines dalis iš sandėlių į Rusiją išgabeno. Tai še: ir nuo dviračių išlaisvino. O kad man reikia kasdien pėsčiam po 36 kilometrus sukarti, kas partijai rūpi. Ji turi automobilius ir dar dviračius susirinko..

— Klausyk, draugas, — vėl nutraukė jį Naujelis. — Kam dėtis į širdį tuos dalykus, kurie netrukus praeis. Dabar pasidarė daug sunkumų, kad visokio plauko kontrevoliucionieriai kaišo pagalius į ratus. Pirma partijai reikia juos išgaudyti, o paskum ir geriau pasidarys. O kad dabar mažiau tegalima nupirkti už tą patį uždarbį, negu prie buržuazinės aldžios, kad pirkdavome, tai galiu paaiškinti. Dabar tas mums ne paslaptis bet ir žinoti reikalinga. Mus bolševikų partija jau išlaisvino, bet milijonai darbininkų pasaulyje dar tebevargsta. Va, jiems laisvinti mes ir turime didelę uždarbį dalį atiduoti. Juk negražu būtų, kad tik mes vieni savo laime džiaugtumėmės, o kitus varge paliktumėm...

— O kas mūsų prašė, kad atiduotumėm? — atsiliepė balsas iš vidurio klasės.

— O kas jūsų prašė kai tarnavote buožėms. Kiek išnaudotojai norėjo, tiek iš jūsų ir paėmė. O kam sunaudojo? Savo malonumui, merginoms, girtuokliavimui. Gi partija tuos pinigus sunaudo-

ja šventam reikalui, viso pasaulio darbininkijos išlaisvinimui...

— Nuo lašinių ir sviesto, — pertraukė balsas iš salės.

Kažin kas nusijuokė.

— Ar ir Amerikos darbininkus reikės išlaisvinti? — labai rimtai paklausė gerokai pagyvenęs žmogus.

— Na, žinoma. O kam jie tenai milijonieriams milijonus krauna? — atkirto Naujelis. — Tuos milijonus jie gali krauti sau.

— Tai kaip bus su tavo broliu? — tęsė tas pats vyras. — Juk jis tenai dirba geležies fabrike ir važinėja savo automobiliu į darbą, o praėitą vasarą savo vaikui į universitetą važinėti kitą nupirko. Tai ir jį teks už mūsų pinigus nuo automobilio išlaisvinti? Na, čia, broliu, nė velnias jūsų politikos negali suprasti. Man kartais rodosi, kad kažin kokia pikta dvasia nori visus, visą pasaulį elgetomis pavėrsti, ir viskas.

— Kad tavo galva medinė, tai kitaip ir atrodyti negali, — atkirto Naujelis, bet iš kampo tuoj vėl pasigirdo:

— Ar komunistų-bolševikų partijos istorijoje tas parašyta?

— Jau verčiau medinė galva, tik bile ne bolševikinis arbūzas...

— Einam, vyrai, namo.

— Klausykite, vyrai. Ko jūs čia šiaušiatės, — ėmė prašyti Naujelis.

Niekas jo nesiklausė. Pepalis garsiai nusižiovavo, pasiražė ir pasakė:

— Man gana. Pirmadienį dar gerokai prieš aušrą reikės išeiti į darbą. Dėl partijos mes čia galim ir visi išmirti, jai dėl to nei šilta nei šalta. Nerūpi...

— Dar geriau. Ruskams daugiau vietos bus, — atsiliepė kitas.

— Dėl manęs tegu pirmiau partija spranda nusišuka. Juo mažiau žmonių nuo ramybės ir gero gyvenimo spės išlaisvinti tuo pasauliui bus geriau, — tęsė savo mintį, lyg visiškai neišgirdęs kaimyno pastabos, pakilo iš suolo ir, iš lėto segiodamasis apsiaustą, ėjo durų link. Ėmė kilti ir kiti. Tarpdury atsigręžęs dar pridėjo:

— Va, jeigu jūs tikrojo mokslo pamokytumėte. Sakysime, geriau paskaičiuoti, pamatuoti, gal tada ir vertėtų. Tas gal ir prie darbo būtų naudinga. O dabar — kvailos istorijos. Visi laikraščiai pilni tokių istorijų. Tfu!

Nusispiovė ir išėjo pro duris.

Visi sukilo. Partijos agitatorius Naujelis žvalgėsi į vyrus, bet visų veidai buvo rūsūs ir šalti. Ir nė iš vieno nesulaukė pritarimo.

Kai visi išsiskirstė, Naujelis neišėjo.

— Dabar, draugas, padėsi suredaguoti padėkos raštą partijai ir vyriausybei. — Kreipėsi jis į mokytoją. — Reikia parašyti, kad visos apylinkės gyventojai džiaugsmingai dėkoja mylimai kompartijai ir vieningai mokosi jos istorijos!... —

Motiesiems

Mūsų Bažnyčia

Bažnyčia mūsų vis man rodos,
Lyg būtų ji arti. arti —
Ir skamba plieno varpas juodas,
Ir šviečia bokštai jos balti.

Ir aidi giesmės, žydi gėlės
Lig pat aukštųjų jos skliautų,
Ir skraido baltas balandėlis
Su angelų pulkais kartu.

Ir plaukia Dominus vobiscum,
Ir Tėve mūsų — aš meldžiuos,
O nuo altoriaus upė tviska
Malonės Viešpaties saldžios.

Ir širdyje taip gera, gera,
Ir širdyje — ramu, ramu.
Užsimiršti nelaimės, karą —
Ir čia — po svetimu dangum...

Lapė ir Asilas

— Iš kur eini galvočiau ilgaausi? —
Sutikus asilą laputė klausia.

— Nugi, kūmute, sugrižtu nuo liūto.
Na tu man šitaip, iš narsaus ir drūto.
Pavirsk jau tokiu, suvis nieku menku!
Kad kitą syk, jis, būdavo, surinka,
Tai ošia, staugia net giria aplinkui.
Iš baimės, būdavo, ir pabėgti tenka...

O, kad dabar, kūmute, ji matytum!
Urve palieges guli ir, tarytum,
Nė atsidvėst skausmais negali.
Dabar žvėris kiekvienas, eidamas pro šalį,
Senas skriaudas atkeršyt geidžia:

Vieni ragais,
Kiti nagais...

Kaip kam smagiau yra —
Visi jie liūtą žeidžia...

— Ir tu ant liūto šokai?
Lapė tarė.
— O kaip? ir aš dariau
Ka ir visi aplinkui darė...
Tai, ana va! Išpyriau juk ir aš nabagą!
Tegu ir asilo pažįsta naga!...

GEROJI ONYTĖ

Onytė gimė sodžiuje. Ji buvo auginama, kaip ir kiti vaikai. Tačiau, dar lopšyje gulėdama, niekuomet nebliaudavo. Norėdama valgyti, truputį pastenėdavo, ir motutė tuojau suprasdavo, ko jai reikia. Paūgėjusi Onytė visuomet būdavo linksma, gera, lipšni. Niekas negirdėjo, kad ji būtų ištarusi atkaklų žodį. Keletą kartų nedoras piemuo buvo be jokio reikalo ją nuskriaudęs, bet ji nepyko, tėvams nesiskundė... Gavusi kokį skanėstą, pati viena nevalgydavo, bet nunešusi motutei sakydavo:

— Mamyte, padalyk jį mums visiems, — kartu valgyti gardžiau.

Tėvui ar motinai į trobą įėjus, ji tuojau bogindavo krasę, sakydama:

-- Motut, sėskis, juk nuvargusi esi!...

Tėvų nesiklaususi Onytė savo ranka net nė plutgalio neimdavo. Visa šeimyna Onele mylėjo, nes nė vienam ji neįsipyko. Kai kas šeimos suserga, Onytė tuojau skuba pas jį ir klausinėja, ar ko nereikalauja. Ji negydė ligonio, nes gydyt nemokėjo, bet prikimšdavo čiuzinį naujo šieno, duodavo patalynę su baltais įvalkalais ir pati virdavusi jam valgyti ir nunešdavusi prie pat lovos.

Kartą buvo atėjus maža pavargus mergaitė. Ji buvo apdriskus ir gyviais aptekus. Onytė apsiverkė pamačius, skriejo tuoj prie motutės ir išmeldė, kad leistų pasilikti tą mergaitę keletą dienų pas save. Onytė nuvedė mergaitę į pirtį, išprausė ją, iššukavo galvą; motutei leidus, davė jai savo marškinėlius, sulopė palaikius jos drabužėlius ir pavalgydinusi išleido ją pro vartus, kad šunes neapnyktų. Bet kas ir beišpasakos visus Onytės gerus darbus, kuriuos ji kasdiena darė?...

(Iš Vyskupo M. Valančiaus raštų)

SOVIETINIO TEISINGUMO SANTVARKA LIETUVOJE

Rašo: Henrikas VALAVIČIUS

(Tęsinys iš 44 Nr.)

Jau esame pabrėžę pereitame «M. L.» numeryje, kad sovietinio teismo ir teisingumo paskirtis ir darbo metodai yra visai skirtingi negu tie, kuriuos pažįstame kitose šalyse. Komunistinės diktatūros santvarkoje teismo valdžia nėra nepriklausoma valdžia, kuri be skirtumo ir bešališkai taiko baudžiamuosius įstatymus visiems tiems piliečiams, kurie nusikalto prieš valstybės įstatymus. Sovietinė teismo valdžia yra tik priemonė komunistinės valstybės rankose, kaip ir kitos priemonės, pav., kariuomenė, kuri yra atvira ir sąmoningai vartojama siekti partijos tikslams: vykdyti klasių kovą paaštrintu keliu, iki visiško darbo klasės išnaudotojų sunaikinimo. Todėl sovietinio teismo valdžia skelbiasi vykdanči «revoliucinį teisingumą». Nors Sovietų S-goje darbo klasės išnaudotojai yra sunaikinti, arba bent jau turėjo išmirti, o vis tik klasių kova prieš vadinamuosius «liaudies priešus» tebeina visu smarkumu, nors šitie «liaudies priešai» nieko neturi bendro nei su rusų aristokratais nei su caro generolais. «Liaudies priešų» suradimas ir nuolatinė kova prieš juos, pasidarė neišvengiamu būtinumu komunistinėje diktatūroje; tuo teisinamas milijoninių masių skurdas ir nuolatos kurstoma ateities geresnio gyvenimo viltis; kraujo aukomis yra palaikoma dirbančių masių disciplina ir kovojančių komunistų vadinamasis «revoliucinis budrumas»; milijonai moderniškųjų vergų stato naujus komunistinius fabrikus ir kasa kanalus neapgyvendintuose Sibiro plotuose už žemiausią pasaulyje darbo kainą.

Dėlto, sovietams užėmus svetimą krašą, pirmasis uždavinys nustatyti vadinamąjį antisovietinį elementą arba «liaudies priešus». Tas uždavinys vykdomas iš anksto, plačiu mastu ir kruopščiai, pagal parengtą planą. Ir jeigu vieną kartą «liaudies priešai» yra nustatyti, suregistruoti ir surūšiuoti, tada taip pat planingai vykdoma jų likvidacija. Kai jau žmogus iš anksto pasmerktas, kaip pakliuvęs į atitinkamus sąrašus, tada tik ateina darbo eilė sovietiniam teismui, kuris, šiuo atveju, atlieka biurokratišką likvidavimo darbą: reikia surašyti kaltinamasis aktas, jis paremti nusikaltėlio «prisipažinimu» ir liudininkų parodymais, reikia pritaikyti paragrafus ir duoti bausmės vykdymo eigą. Juo sekmingiau ir sumaniau enkavedistas tardytojas vykdo šį darbą su jam įduotomis aukomis, juo jis geriau tarnauja partijos nurodytam uždaviniui, kaip idealistas, tuo jis greičiau kopija sovietiškos karjeros laiptais, kaip praktiškų išskaičiavimų ir intereso žmogus. Pareikšti «klasės priešui» pasigailėjimą, yra pavojaus pačiam pasidaryti «liaudies priešu», mažų mažiausia, tai reiškia «proletarinio susipratimo ir revoliucinės sąmonės» trūkumą. Nes tik remiantis besąlygine neapykanta, pavyksia galutinai nusukti «kapitalistiniam ir kontrevoliuciniam slobinui» galvą. Tokiais dėsniais remiasi sovietinis teisingumo supratimas. Griežtai šių dėsnių laikantis ir Lietuvoje iš pat

pirmųjų dienų buvo pradėtas NKVD darbas. Labai gausus NKVD įstaigų tinklas pradėjo «liaudies priešų» registraciją, o sovietiniai rusai, susidūrę su tikruoju Lietuvos gyvenimu, prie «liaudies priešų» priskyrė tokią dalį krašto gyventojų, kad, atrodo, neliko nė pačios liaudies. Tarpe paliktų rusų dokumentų, prasidėjus karui, atrastos kasdieninės «liaudies priešų» apyskaitos žinios, kurias NKVD įstaigos turėjo kasdien teikti savo aukštesnėms instancijoms. Apyskaita vadinasi: «Soveršeno sekreto. Ežednevna ja svodka No..... Po učiotu antisovetskovo, ugolovnovo i socialno-opasnovo elementa po _____ uzedu. Za _____ 1941 g.» Joje yra keturios skiltys: 1) aprašymas žmonių klasių, 2) kiek užvesta nuotykių ir asmenų bylų, 3) kiek iš jų yra kalėjime ir 4) kiek išvežamųjų.

Pirmoji skiltis turi 9 «razdelus», arba devynias asmenų grupes, kurie skaitomi «liaudies priešais». Grupės suskirstytos į padalinius su smulkiais pasmerktinų asmenų išvardijimais, kurių iš viso susidaro 9 puslapiai. Dėl vietos stokos čia išvardinsime tik labai sutrumpinę sąrašą nurodytas asmenų kategorijas.

Pirmoji dalis: aktyvūs kontrevoliucinių partijų nariai, antisovietinių, nacionalistinių ir belogvardeiskų organizacijų dalyviai (tautininkai, katalikiškos organizacijos, šauliai, ir t. t.). Ta dalis suskirstyta į lietuvišką kontrevoliuciją (tautininkai, studentų korporacijos, verslininkų sąjunga, Šaulių sąjunga, katalikų organizacijos, liudininkai, socialdemokratai ir t. t.), — lenkiškąją, žydų — (sionistinės organizacijos, «Bund», žydų kariškos ir fašistinės organizacijos, žydų Lietuvos savanorių draugija ir t. t.), rusų emigrantų, ukrainiečių, gudų ir kiti kontrevoliuciniai elementai (Plechavičius, Bermont-Avalovas, Grigaliūnas-Glovackis, trockistai, eserai ir t. t.).

Į antrąją dalį yra surašyti buvusieji saugumo valdininkai, žandarai, policija, kalėjimų prižiūrėtojai ir t. t. — Trečioje dalyje: dvarininkai, pramonininkai, aukštesnieji valdininkai ir t. t. — Ketvirta dalis: Lietuvos, Lenkijos ir Baltosios armijos karininkai. — Penkta dalis: kriminalinis elementas. — Šeštoji dalis: prostitutės. Septinta dalis: asmenys atvykę iš Vokietijos, Lietuvos pasiuntinybių tarnautojai užsieniuose ir t. t. — Aštuntojoje dalyje yra surašyti šeimų nariai tų asmenų, kurie pakliuvo į sąrašo 1, 2, 3 ir 4 dalį. Devintoji dalis — pabėgėliai iš Lenkijos.

Labai suprantama, koks reikalingas didelis NKVD tarnautojų aparatas, kad būtų galima surinkti, tvarkyti tokio žmonių skaičiaus žinias, vykdančiant vadinamojo antisovietinio elemento sunaikinimo darbą. Tokio tinklo sudarymas Lietuvoje buvo nelengvas uždavinys, nes Lietuvos komunistų partija teturėjo vos 700 lietuviškos kilmės narių, o be to, didžioji dalis NKVD viršininkų buvo patys sovietų rusai, ar vietos rusai bei ki-

(Nukelta į 14-tą puslapį)

LIETUVOJE

Religijos "laisvė"...

PRISIKĖLIMO BAŽNYČIOJE — BOLŠEVIKŲ BIBLIOTEKA

Užsieniuose bolševikai labai reklamuoja Bažnyčios laisvę Sovietų Sąjungoje ir jos užimtuose kraštuose. Lietuvoje Bažnyčia ne tik nesinaudoja jokia laisve, bet yra žiauriai persekiojama. Valdžios įstaigose ir krautuvėse, spaudoje, kinuose ir visur kitur vedama didžiausia antireliginė propaganda. Tiesa, oficialiai eiti į bažnyčias nedraudžiama, bet praktiškai neleidžiama. Jei pastebės einant į bažnyčią, tave gali atleisti iš darbo, tavo vaikus išmes iš mokyklos, būsi įrašytas į nepatikimųjų sąrašą ir artės eilė išvežimui. Praėjusių metų Kalėdos buvo paskelbtos darbo dienomis ir žmonės negalėjo eiti į bažnyčias, nes turėjo skubėti į darbą. Vedybos tik civilinės. Jei kas nori atlikti ir bažnytinę vedybų apeigą, tas turi valdžiai sumokėti 2000 rublių.

Lietuvos nepriklausomybės dešimtmečio paminėjimui, Kaune buvo statoma Prisikėlimo bažnyčia. Iki pirmosios sovietų okupacijos bažnyčia jau buvo pastatyta ir beliko tik vidų įrengti. Prie bolševikų bažnyčios įrengimas sustojo, nebuvo leistas ir vokiečių okupacijos metu. Dabar tą bažnyčią sovietai nusavino ir joje atidaro kumunistinę biblioteką.

Didingoji Prisikėlimo bažnyčia, kuri turėjo skleisti katalikybės ir lietuviškumo spindulius visam kraštui, kuri ir buvo pastatyta viso krašto katalikų aukomis, dabar paversta bedieviška įstaiga, Stalino darbų garbinimo šiukšlynu.

NEBĖRA PAŽAISLIO VIENUOLYNO

Plačiai išgarsėjęs buvo Pažaislio vienuolynas savo didinga praeitimi, didžiais meno turtais, — gamtos grožiu ir pamaldžiųjų žmonių bei grožio mylėtojų ekskursijomis. Daug metų tyliosios Pažaislio vienuolės — vedžiojo praeivių būrius po bažnyčią, parką, rūsius, rodė šventas vietas ir istorines vertybes, Lietuvos didikų Pacų kaulus... Ne vienas užsienietis gėrėjosi Pažaislio vienuolynu ir tyliai gailėjosi, kodėl ta graži vieta ne jo krašte.

Dabar viskas pasikeitė. Bolševikai vienuolyną uždarė, išniekino. Išmetė vienuoles, vienuolyno patalpose apsigyveno rusai.

KAUNO KATEDRA YRA TIK VIENA BAŽNYČIA KAUNE

Bolševikai įsakė, kad bažnyčia nuo bažnyčios negali būti arčiau kaip 7 kilometrai (4—5 mylios). Jei tokiam plote buvo

daugiau bažnyčių, jos turėjo būti uždarytos, palikus tik vieną. Kaune paliko atdara tik viena bažnyčia — katedra.

Žmonių religingumas Lietuvoje labai didelis. Į bažnyčią žmonės eina nuo ankstauro ryto ligi vėlaus vakaro — kada kas turi laiko. Jaunuomenė labai komunistinama. Mokyklos, organizacijos, valdžios įstaigos ruošia komunistus. Tėvai moko vaikus neišsižadėti lietuviškųjų ir katalikiškųjų papročių.

Laidotuvių dar teko matyti ir su bažnytinėmis apeigomis, vėliau ir kunigais. Kunigai matosi tik seni.

VIENU KARTU IŠ KAUNO IŠVEŽĖ 20.000 GYVENTOJŲ

Visoje Lietuvoje vyksta nuolatiniai areštai ir deportavimai. Žmonės nežino už ką jie suimami. Suimtajam jokių kaltinimų nepatinka, nes jų nėra. Bet sovietams tas ir nereikalinga, nes jie Lietuvos žmones tremia tam, kad į išvežtųjų vietas atvežtų rusus.

1948 m. gegužės mėnesį buvo visoje Lietuvoje įvykdytos milžiniškos deportacijos. Žmonės kalbėjo, jog tada vien iš Kauno išvežė 20.000 lietuvių. Išvežamieji buvo sunkvežimiais vežami į Petrašiūnus, kur juos pakrovė į užkaltais langais gyvulinčius vagonus. Kaunas per tas dienas buvo kaip išmiręs. Gatvėse matėsi tik rusai...

PRIVALOMA RUSŲ KALBA MOKYKLOSE

Lietuvos mokyklos yra visiškai subolševikintos. Moksleiviai turi mokytis daugiau «partijos istorijos» negu gimtosios kalbos. Rusų kalba privaloma nuo pirmos klasės. Tas pat net ir pradžios mokyklose...

Sovietinio Teisingumo Santvarka Lietuvoje...

Atkelta iš 13-to puslapio

toki svetimtaučiai. Rusai atvykėliai negalėjo gerai pažinti nei vietos žmonių nei jų gyvenimo. Vienintelis ginklas jų rankose buvo prievartos panaudojimas. Ir prievarta buvo naudojama norint įtraukti į NKVD darbo tinklą pakankamą skaičių šnipų ir pranešėjų arba, kaip juos vadino sovietinėje kalboje, «sekretinį sotrudnik». NKVD kišo slapčius agentus į kiekvieną fabriką

ir atskirus skyrius, į kiekvieną įstaigą. Slaptais agentais buvo parenkami ne tik komunistai, arba jiems palankūs, kurių yra tiesioginė pareiga dirbti NKVD, bet agentais būti versdavo net priešingo nusistatymo asmenis. Tokiu būdu buvo tikimasi, kad toks agentas gali mažiau sukelti nepasitikėjimo ar abejonių tų žmonių tarpe, kur jis privalo rinkti žinias. Jeigu kas NKVD pašauktas ir verčiamas pasidaryti slaptu agentu, atsisakydavo, tai būdavo grasinamas kalėjimu, o dažnai ir suimamas. Kiti ir likviduojami vietoje, kad būtų pavyzdžiu kitiems. Yra skaitoma, kad rusai per vos vienus pirmuosius valdymo metus buvo suorganizavę apie kelis šimtus tūkstančių slaptųjų agentų, daugiausia prievartos būdu.

(Pabaiga sekančiame numeryje)

IŠ LIETUVIŲ SAJUNGOS BRAZILIJOJE GYVENIMO

BRANGINKIME SAVO KALBĄ

Daug tuo reikalu kalbama, nemažiau ir rašoma, bet ratai lėtai riedena. Tai kame gi dalykas? Nejaugi, kiti už mus darbštesni ar gabesni? Ne, mes nesame nuo kitų atsilikę. Jei norime, tai net lengvai kitus pralenkiame. Greičiausiai, tai bus mūsų pernelyg didelis nepasitikėjimas vienas kitu, arba vieną kito žeminimas. Dažnai tenka, ypač per bendrus lietuvių minėjimus, išgirsti kalbėtojo atžvilgiu mestus priekaištus: "kitai ir negalėjo kalbėti, jog už tai pinigų gauna". O ką gi tokio tas vargšas oratorius pasakė? O gi — jis kvietė visus į bendrą Lietuvos vadavimo barą. Tai, nejaugi jis vertas buvo už tai tų išmetinėjimų? Žinoma, kad ne, ir mesti žodžiai greičiausiai bus nesioorientavimas ar nežinojimas, kad paleistas jo šūkis - kvietimas į bendrą tėvynės vadavimo darbą, už pinigų nenuperkamas, nes tai vaivorykštė nuo tos lietuviškos kibirkštėlės, kuri jo gilumoje - sieloje spindi. Bet tu tautieti, matomai to nenori suprasti, o mano žodžiams nenorėsi tikėti. Tad, gal tavo abejones išsklaidys, kai aš tau įrodysiu, jog savo tėvų kalba buvo žadinama ir senais laikais. Pavyzdžiui, XVI amžiuje vieną iš tokių žadintojų galima nurodyti kanauninką M. Daukšą. Tai buvo nuo pat jaunystės iki mirties susipraęs lietuvis ir karštai mylintis savo kraštą. Jis labai graužėsi, kad ne tik didikai, bet ir jų tarnai pradėjo užmiršti savo gimtąją — lietuvių kalbą.

Ir štai kartą nuvažiavęs į Vilnių ir gavęs pasakyti pamokslą kan. Daukša be kitko, šiaip pasakęs:

"Mūsų, lietuvių tauta, besimokydama leukų kalbos ir ją vartodama, taip yra paniekinusi, apleidusi, beveik išsižadėjusi savo kalbos, jog kiekvienas tai mato ir vargu jau kas ją pagirs už tai. Kur-gi yra pasaulyje tauta tokia prasta

ir niekinga, kuri neturėtų sau trijų savų ir įgimtų dalykų:

Tėvų žemės, papročių ir kalbos?

Visais laikais žmonės kalbėjo savo prigimta kalba, visados rūpinosi ją išlaikyti, skleisti, tobulinti ir gražinti. Nėra tautos tokios menkos, nėra žemės sklypo tokio mažo, kur nebūtų vartojama sava kalba. Tą kalbą yra rašomi paprastai visi įstatymai. Ją leidžiama tautos istorija, seni ir nauji savi ir svetimų tautų veikalai. Ją aptariami visi valstybės reikalai. Ją, pagaliau, gražiai ir padoriai yra atliškami visi reikalai bažnyčioje, tarnyboje ir namie. Pati gamta visus to moko, nes kiekvienas jau iš motinos gauna palinkimą prie savo kalbos, ją vartoti, laikyti ir platinti. Tada galime pastebėti ne tik žmonių bet ir neprotingų gyvulių tarpe; kas per stebuklai būtų jeigu varnas imtų čiulbėti lakštingalos balsu, lakštingala krankti kaip varnas, ožys kriokti kaip liūtas, o liūtas bliauti, kaip ožys. Dėl tokių savo būdo atmainų pražūtų tokių įvairių gyvulių ypatybės ir prigimtis. Ne žemės derliumi, ne drabužių įvairumu, ne šalies gražumu, ne miestų ir pilių tvirtumu gyvuoja tauta, bet labiau išlaikymu ir vartojimu savo kalbos, kuri didina ir ugdo budrumą, santaiką ir brolišką meilę. Gimtoji kalba yra bendras meilės ryšys, vienybės motina, pilietiškumo tėvas ir valstybės sargas. Sunaikink kalbą - sunaikinsi tautą, jos santaiką, vienybę ir dorovę."

Taigi net kan. M. Daukšos laikais (1530-1613) jau buvo suprasta savos kalbos reikšmė ir jos išlaikymu susirūpinta. O mes? Ką esame tuo reikalu nuveikę, ar veikiamo? Ar ne laikas tuo labiau susirūpinti. Būtų gera, kad ir šiandien, daugiau tokių Daukšų atsirastų, nes priešingu atveju, beveik joks Lietuvos atstatymo darbas neįmanomas.

A. P.

LSB Mokyklos

Mokyklų išlaikymas brangiai kainuoja. Tai palengvinti, galima tik gavus nemokamas mokytojas. Bet tai priklauso nuo brazilų valdžios. Kitaip sakant, reikia išregistruoti Socialės Pagalbos Departamente. Sąjunga jau kuris laikas, kaip ta kryptimi daro atitinkamus žygius, bet, tai čia, tai ten vis užkliūva, vis dar ko trūksta. Mat reikalaujama atlikti daugybę formalumų, patiekti įvairiausių įrodymų bei dokumentų. Atrodo, kad einama prie galo, nes Sąjungos Pirmininkas p. A. Bagdonas, šiomis dienomis, atliko jau paskutinius reikalavimus. Dabar, belieka tik laukti atsakymo: taip, ar ne. Teigiamu atveju, Sąjunga daug ką laimėtų. Pirmon eilėn, tai galima būtų gauti, jei ne visas, tai bent dalį brazilų valdžios apmokamų mokytojų. Tai būtų didelis laimėjimas bei didelė pagalba Sąjungai..

MOKYKLU VEIKLOS PATIKRINIMAS

LSB valdybos nutarimu p. K. Bratkauskis yra paskirtas Sąjungos išlaikomų mokyklų prižiūrėtoju. Tuo būdu, p. K. Bratkauskis, artimiausiu laiku, rengiasi aplankyti pavestas jam prižiūrėti mokyklas,

BIBLIOTEKA

Sąjungos narių ir plačiosios vietos lietuvių visuomenės žiniai pranešama, kad Sąjungos biblioteka, Rua Lituânia, 67, atdara jos lankytojams penktadieniais nuo 20 iki 22 val.

Be to, skaitytojai, pas kuriuos, kuriuo nors būdu iš seno yra užsilike paimtos iš bibliotekos skaityti knygos, pakartotinai prašomi, galimai greičiau, jas gražinti.

Naujausias Rusų išradimas

Viso pasaulio dėmesys šandien nukreiptas į Jugoslaviją ir jos diktatorių Tito. Maskvos radijas svaido žaibus į ištikimiausią Stalino mokinį. Jį dar visai neseniai Kremlius statydavo „teisingos linijos“ pavyzdžiu ne tik Balkanų, bet ir viso pasaulio komunistams. Siūbtelėjo kitokių vėjų banga — ir Tito virto aršiausiu Rusijos priešu, imperijalistų tarnu, liaudies išdaviku ir fašistu. Jam sudrausti traukiama rusų kariuomenė į visus Jugoslavijos pasienius ir išvystomas dar negirdėto aštrumo „šaltasis karas“. Kai iš Maskvos diriguojami komunistai čia reikalauja už taiką ir šaukia „taikos kongresus“, Stalinas žvangina ginklais ir galanda peilį prieš Tito.

Savotiška — toji komunistinė „taika“...

Jie tuo pačiu metu ir už taiką ir už karą!

Kas gi, iš fikrųjų, įvyko tarp Stalino ir Tito, tarp Jugoslavijos ir Kominformo?

Malonus skaitytojau, išžiūrėk į žemiau dedamą piešinį, pailustruojantį vieną anekdotą, kuris eina iš lūpų į lūpas Jugoslavijoje ir kituose Balkanų kraštuose, ir po kurio jumoru slepiasi giliausia neapykantos priežastis Rusijai.

Anot anekdoto, rusų mokslininkai sukergę žirafą su jaučiu ir išvedę naują karvių veislę. Karvė, kaip karvė, bet kaklas — tai žirafos. Karvė stovinti Rusijoje ir Stalinas ją melžias, bet savo ilguoju kaklu ganosi Balkanų pievose...

Juokais pasakyta karti tiesa.

Komunizmas — Rusijos imperialistų įrankis. Komunistai akylai pildo Maskvos įsakymus, streikais griaudami savo kraštų ekonominį gyvenimą ir visaip pataikaudami Rusijai.

Jie išsižada savo tautos ir dirba rusų imperializmo naudai; jie kovoja prieš savo ir kitų kraštų nacionalizmą, vadindami jį buržuazijos liekana, o garbina rusiškai — mongoliškąjį, užleisdami pirmą vietą rusų kalbai, dainoms, šokiams, papročiams; jie sakosi sukilsią prieš savo tautą (Luiz Carlos Prestes, Togliati, Thorez, Politt etc.) ir stosis rusų imperijalizmo pusėje būsimo karo metu, net su ginklu rankoje; Jie sutinka atiduoti savo krašto ekonomines gėrybes Rusijai, kad šitokia vagių taktika būtų bent kiek pridengtas ekonominės komunistų doktrinos bankrotas.

Atsiminkime tik Lietuvos okupacijos pirmąsias dienas. „Mažoji Amerika“, sakydavo išbadėję ir nuplyšę kacapai. Savo akimis netikėdavo, kad žmogus

galėtų pirkti maisto, drabužio, apavo ir kitų reikmenų kiek tik nori. Plėšė krautuves ir vaikščiojo po keliolika laikrodžių ant vienos rankos užsikabinę, lyg Afrikos laukiniai. Moterys, niekad padoresnio drabužio nemačiusios „rojuje“, naktiniais marškiniais, lyg kokia pasakiška grožybe apsivilkusios, net į teatrą nudrožė, lietuviams skaniai besijuokiant... Šimtai traukinių ėmė riedėti Maskvos link, perpildytų Lietuvos žemės gėrybėmis. Net durų ir langų geležėlės būdavo išlupinėjamos, ir lyg kokia brangenybė gabenamos į „laimingiausią pasaulio valstybę“, į „rojų“ — ubagams parodyti „buržujų“ liuksusą... Plėšė, kas tik pakliuvo, „lygindami“ Lietuvos žmones prie Rusijos vergų gyvenimo lygmenų. Iš aruodų išnyko grūdas, iš tvartų — galvijai, iš parduotuvių — prekės, iš Lietuvos banko rūsių — 300.000.000 litų grynų auksu, o fabrikai stachanoviškai dirbo ir tebedirba. Klystum, skaitytojau, jei manytum, kad jie dirba mūsų brolių skurdai ir nepritekliui mažinti — ne, jų dirbiniai eina taip pat į socializmo tėvynę. O Lietuvos muzikėlis? Nežmoniškais pyliavomis, trėmimu Sibiran ir mirtimi baudžiant, skurdinama mūsų žemė Rusijos veltėdžių naudai.

VISAME PASAULYJE

Lietuviai DP Kanadoje

Kaip į kitus kraštus, taip ir į Kanadą iki šiol jau atvyko, iš Europos, didelis lietuvių DP skaičius. Daugumoje su IRO organizacijos pagalba atvyko pavieniai vyrai, moterys ir mažesnės šeimos, pagal darbo sutartis. Vieniems pavyko geriau, kitiems blogiau įsikurti. — Benamių jau tokia dalia. O lietuviai tremtiniai neieško rožėmis nukloto kelio ir gerai žino, kad nei viename krašte jie neras savo tėvynės.

Lietuviai, tremtiniai Kanadoje, gauna įvairų, bet dažnai nedi-

Karvė ganosi Lietuvos derlinguose laukuose, tik jos pieną čiulpia Rusijos kirmelės.

Pasityčiojimui, ant grįžtančių Lietuvon tuščių vagonų kacapai užrašė: "Arbūzai badaujantiems Lietuvos žmonėms". Iš tikrųjų, jokių arbūzų į Lietuvą jie neatvežė, anas užrašas turėjo paguosti išbadėjusius Rusijos vergus: štai, esama dar nelaimingesnių kraštų, kurių alkiui numalšinti mes duodame arbūzą...

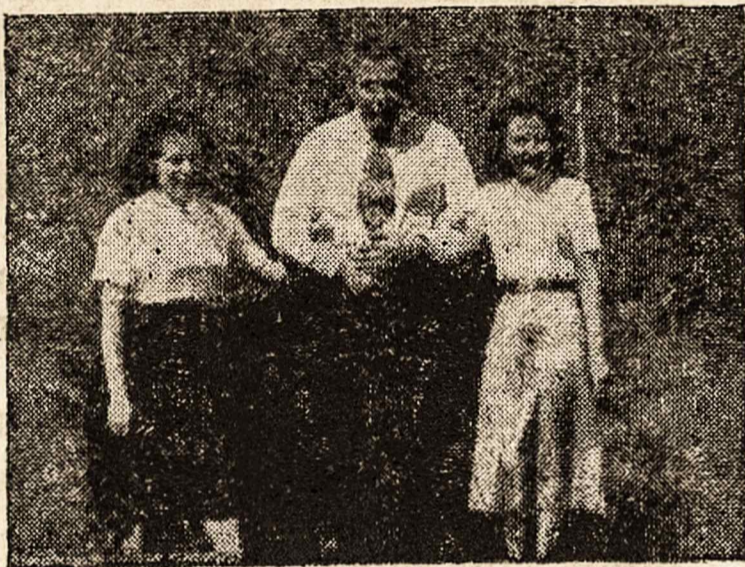
Kokia garbė ir koks vagies kilnumas!

Atsitiko, kad serbai ir kiti pietų slavai, iš seno dideli patrijotai, nepanorėjo amžinai savo darbu, prakaitu ir krauju maitinti nusususius rusiškų parazitų. Jie pasipriešino Stalino užmačioms prisidengus komunizmu išnaudoti kitų kraštų darbininkiją. Jie nesutiko pasidaryti akalais Stalino vergais, ir paversti Jugoslaviją Rusijos pastumdėle. Tito panoro pats melžti Jugoslavijos karvę.

Iš čia ir kilo Stalino pyktis ir grasina pasauliui Trečiuoju gaisru. Stalinas žino, kad jeigu jis nenuslopins Tito balso, šitą balsą paseks šimtai milijonų komunizmo vergų. Tada bus galas didžiausiam pasaulio despotui, imperialistui ir gangsteriui.

A. V.

delį atlyginimą, nors jo pilnai pakanka gerai prasimaitinti, apsigyventi ir dar bent kiek susitaupyti. Iš naujai atvykusių jau daug kas turi nusipirkę namus, prekybos įmones, susitaupę ir dolerių... Kanada šiuo metu yra vienas iš geriausių kraštų imigrantams, o ypač stipresnės sveikatos vyrams. Klimatas daliai panašus į lietuvišką.

Kanados lietuviai DP.

Dabar lietuvių gali sutikti viso pasaulio kraštuose. Ir visur jie sielojasi tėvynės kančiomis, visur — pagal jėgas ir galimybę — mieliai remia tėvynės išlaisvinimo kovą.

Lietuviai DP visuose kraštuose esantieji tiki, kad raudonasis ryklys vieną kartą pasprings nekaltųjų krauju ir ašaromis.

Kanados lietuviai energingai organizuojasi, dirba kultūrinį, spaudos ir visuomeninį darbą ir tiki artėjančia diena, kada mūsų Tėvynė Lietuva vėl atgaus laisvę ir nepriklausomybę.

J. Š — da.

Prancūzijoje...

Rugsėjo 8 d. Prancūzijos lietuviai, latviai ir estai, Paryžiuje, turėjo pirmą bendrą iškilmingą susirinkimą, kurį globojo Lietuvių Šalpos Draugija ir Latvių bei Estų Savitarpinės Pagalbos komitetai Prancūzijoje.

Iškilmingą posėdį atidarė ir susirinkimui pirmininkavo Tėvas J. Kubilius S. J. Lietuvių Kata-

likų Misijos Prancūzijoje Direktoriaus ir Lietuvių Šalpos Draugijos vicepirmininkas.

Kalbas pasakė — Lietuvių, Latvių Esčių moterų vardu — M. Galdikienė, buv. Lietuvos Seimo vicepirmininkė. Estų vardu — redaktorius G. Parnpuu, Latvių vardu — prof. H. Pestmalis ir Lietuvių — inž. kpt. skautininkas J. Bulota.

Visi kalbėtojai iškėlė tragingą lietuvių, latvių ir estų būklę, tėvynėse ir ištrėmimo... Jie šaukėsi į pasaulio sąžinę, kad pagaliau žmonija pažintų, suprastų ir išdrįstų mūsų kraštų, mūsų brolių pagrindines teises ir laisvę ginti.

Priimtos rezolucijos ir išsiuntinėtos — Šv. Sostui, Ev. Reformatų Tarybai, visoms tarptautinėms, Žmogaus Teisių, Globos, organizacijoms, taryboms, komitetams, JTO įvairioms komisijoms, Specialinio didžiojo Genocido nusikaltimo Komitetui, ir visiems Lietuvių, Latvių, Estų diplomatinių ir konsularinių misijų Šefams, Tautinės ir Politinės veiklos komitetams ir visoms tų tautų užsienio laikraščių ir žurnalų redakcijoms.

Rezolucijoje Prancūzijos vyriausybei, reiškiamas pagarba ir dėkingumas šiam laisvės kraštui, kur nelaimingieji tremtiniai turi prieglaudos teisę, laisvę, svetingumą, globą ir darbą.

Toliau, rezolucijose paliesti sovietų įvykdyti Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje gyventojų trėmimai į Sibirą 1945, 1946, 1947 m. m. ir ypač, 1948 m. gegužės mėnesyje, kaip lygiai 1949 m. kovo — birželio mėn. trėmimus, kurie neaplenkė nei vaikų nei moterų, nei motinų, senelių ar ligonių.

Rezolucijose kreipiamas dėmesys į tragingą tremtinių padėtį sovietų koncentracijos lageriuose. Jie prašo intervencijos, kad Tarptautinė Komisija ištirtų gyvenimo sąlygas sovietų vergų stovyklose. Jie prašo, kad visas kultūringas pasaulis susirūpintų užkirsti kelią sovietinio žvėries šėlimui, ir sustabdytų vykdomą terorą ir trėmimus užimtuose kraštuose.

Lietuviai BRAZILIJOJE

ATVYKS TĖVAI JEZUITAI

Iš Čikagos pas mus lankęsis ir sekmingai vedęs misijas São Paulo lietuviams, kun. Kidykas, misiojonierius jezuitas, mums praneša, kad S. Paulo mieste apsigyvens du tėvai jezuitai, kurių vienas atvyks jau rėužilgo. Ta prōga, kun. Kidykas praneša, kad visus jam išteiktus laiškus perdavė ar nusiuntė jų adresatams Amerikoje!

ATVYKS TĖVAS BRUŽIKAS

Numatoma, kad sekančiais metais į S. Paulį atvyks apsigyventi Lietuvoje ir užsienje plačiai žinomas pamokslininkas ir misiojonierius Tėvas Bružikas S. J., kuris savo misijomis ir tauria krikščioniškai lietuviška veikla žinomas visiems Europoje tremtyje gyvenusiems lietuviams. Tai nenuilstamos energijos ir reto pasišventimo misiojonierius, kurio apsigyvenimas S. Pauly, pagyventų kolonijos dvasinį gyvenimą.

LSB NARIŲ POBUVIS

Rugsėjo 11 d. Mokoje įvyko LSB narių ir kandidatų susirinkimas-pobuvis, kuris praėjo jaukioje nuotaikoje.

A. † A.

JUOZAS STRAKAITIS

Rugsėjo mėn. 4 d. V. Zelinoje mirė Juozas Strakaitis, 80 m. amžiaus, kilęs iš Kauno.

JAUNIME,

Jeigu nori pasilinksinti, SEKMADIENIŲ VAKARAIŠ, atsilankyk Mokoje, rua Lituania 67, į Lietuvių Sąjungos ruošiamus pasilinksminimus.

Lietuviškųjų Organizacijų nariai reikalingus įėjimui pakvietimus gali įsigyti iš anksto, visam mėnesiui, ir pigiau, pas Lietuvių S-gos Valdybos narius.

Vila Belos Lietuviai Prekybininkai

Visiems įdomu žinoti, kaip mūsų tautiečiai stiprus ekonominėje srityje. Todėl «Mūsų Lietuvos» puslapiuose bus rašoma apie S. Paulo lietuvių medžiaginį pajėgumą, jų materialinius laimėjimus. Toji medžiaga bus įdomi mums patiems, nes mažai turime tikslesnių žinių, ką mes patys veikiame, taip pat bus įdomu ir kituose kraštuose gyvenantiems lietuviams patirti, kada žinios nebus bendro pobūdžio, o paremtos konkrečiais duomenimis, iš S. Paulo lietuvių prekybininkų gyvenimo.

Pradėsime nuo Vila Belos, nes tai vienas pirmųjų, naujas São Paulo priemiestis, sukurtas lietuvių rankomis ir darbštumu.

Pagal surinktus davinius, lietuviai Vila Beloje pradėjo kurtis jau 1926 metais. Bene pirmieji buvę Mureliai, Pupeliai, Magilai ir kiti.

PIRMASIS PREKYBININKAS

Pirmas lietuvis prekybininkas atidaręs savo krautuvę buvo Kazys Matuzonis.

Įdomu žinoti kas pastūmėjo lietuvius į prekybą, ypač kada

Dėmesio!

Lapos ir V, Anastazijos lietuviu patogumui «Mūsų Lietuva» galima gauti Lapoje «Casa S. Jorge» (p. Matelioniu krautuvėje), Rua 12 de Outubro, 237.

tėvynėje lietuviai prekyba taip menkai domėjosi. Lietuvoje ir amatai buvo svetimtaučių rankose. Todėl susitikęs pirmą Vila Belos prekybininką K. Matuzonį paklausiau:

— Kokios priežastys paskatino imtis prekybos?

— Pats gyvenimas prie to privedė — atsakė p. Matuzonis.

— Atvykęs Brazilijon 1926 m. pradžioje net negalvočiau apie jokią biznį. Pastojau dirbti alaus bravore, o vėliau mezgykloje. Matydamas žydus ir kitus prekiautojus gatvėse pardavinėjant drabužius ir daugiau uždirbant kaip fabrike, pamaniau sau: — kodėl ir man nepamėginti. Pradžioje pardavinėjau S. Paulo mieste, o vėliau vykdavau provincijon. Bet kai apsivedžiau, žmona bijodavusi viena likti namuose, todėl mečiau važinėjimą provincijon, ir iš sutaupyty pinigų, 1929 m. Vila Beloje, rua das Glicinhas, 18, kur ir gyvenau, atidariau krautuvę secos — molhados (maisto produktų ir gėrimų).

— Na ir kaip sekėsi? Kokia fregėzija (klientūra)? Kartais tenka girdėti krautuvėninkus nuskundžiant, kad parduodant «ant knygučių», yra tokių pirkėjų kurie neatsilygina.

Žmonių yra visokių. Bet skųstis negaliu. Su visais gerai sugyvenau, visiems kiek galėjau padėjau. Bet «ant knygučių» man nunešė apie Cr.\$ 38.000.00. Kai kas daratsimines savo skolas dabar atneša. Kiti, nors ir galėtų gražinti, tuo nesirūpina...

— Leiskite dar paklausti, kokie stipriausi gėrikai?

— Žinoma, kad europiečiai. Brazilas išgeria pusę stiklinės pingos, ir krenta galva žemyn. — aiškino būdamas geroj nuotaikoj p. Matuzonis. — Gerai jei dar pataiko ant ryžių maišo... O su europiečiais tai kas kita.

NEPAMIRŠK,

kad spalį mėn. 1 d. «Vyčių Choras» Mokoje, Rua Lituania 67, lietuvių salėje, ruošia

Koncerta - Vakara

Pakvietimus iš anksto galima įsigyti pas «Vyčių» Valdybos narius ir choristus.

Gros puikus orkestras, bus savas bufetas, su skaniai pagamintais užkandžiais.

U. S. Alegria nariai po pamaldų prie Vila Zelinos lietuvių bažnyčios

U. S. Alegria Minėjo 2-ųjų m. veikimo sukaktį

Vila Beloje veikianti jaunimo organizacija U. S. Alegria, rugsėjo mėn. 7 d. atšventė dviejų metų veikimo sukaktį. Ji buvo įkurta 1947 m. rugsėjo mėn. 7 d. Narių daugumą sudaro lietuviai, organizacija yra kultūrinio po-

būdžio sudaranti sąlygas jaunimui kultūringai praleisti laiką, pasilinksinti, sportuoti.

Šventė buvo pradėta 8 val. ryto V. Zelinos bažnyčioje šv. mišiomis, kuriose dalyvavo nariai ir daug tėvų. 15 val. naujai išnuomotose patalpose, Rua Saudades 42, buvo iškilmingas susirinkimas su menine programa, kurią išpyldė organizacijos nariai lietuvių ir portugalų kalbomis. Progai pritaikintą kalbą

pasakė Jonas Masys.

Vakare toje pačioje salėje buvo surengtas jaukus pasilinksminimas su šokiais, alučiu ir užkandžiais.

U. S. Alegria nariai yra labai dėkingi p. Dirsei, nes ilgą laiką p. Diršiai davė savo namuose šiai organizacijai patalpas ir kitaip ją parėmė.

Dabar Alegria pirmininkas yra Adolfas Baltušis.

Alegria koresp.

P. Diršių šeima, uoliai remianti visokią lietuvišką kultūrinę veiklą. P. Diršė yra Šv. Juozapo Vyrų Brolijos išdininkas, Angelina Diršytė — sumani Filhas de Maria pirmininkė ir gabi jaunimo organizatorė, yra baigus kolegį ir dabar ruošiasi egzaminams į medicinos fakultetą. Ona Diršytė irgi dalyvauja organizaciniame gyvenime.

Tenka tik pasidžiaugti, kad mūsų tautiečiai stiprėdami materialiai, nepamiršta lietuviškų kultūrinių reikalų. Ponai Diršiai gerai supranta savos spaudos reikšmę kultūriniame lietuvių gyvenime, todėl jie yra malonūs «Mūsų Lietuvos» prieteliai-rėmėjai.

UŽSAKYKITE

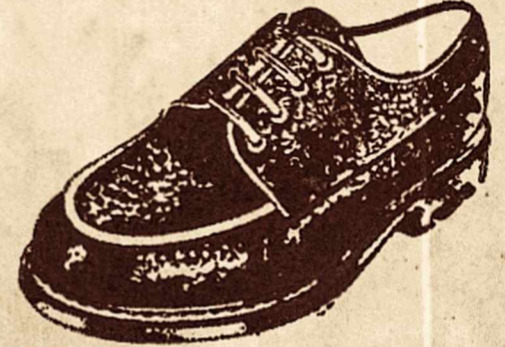
„MŪSŲ

LIETUVA”

SAVO PRIETELIAMS

CASAS SÃO JORGE

APRENGIA VYRUS NUO GALVOS IKI KOJU

Batai, skrybėlės, marškiniai, kaklaraiščiai, kojinės, lietsargiai,
Taip pat batukai moterims ir vaikams.

Viskas geriausios rūšies, patvaru, gražu ir pigu.

IŠ FABRIKO TIESIAI VARTOTOJUI.

INDUSTRIA E COMERCIO DE CALÇADOS MATELIONIS LTDA.

KRAUTUVĖS:

Largo do Cambucy, 105
Rua São Caetano, 526—510
Rua 12 de Outubro, 237

FABRIKAS IR RAŠTINĖ:

Rua Javaés, 719
São Paulo

«MŪSŲ LIETUVA» GALIMA ĮSIGYTI SĂO PAULO
LAIKRAŠČIŲ KIOSKUOSE ŠIOSE VIETOSE:

- MIESTE Prie pašto Avenida São João
- PRAÇA DA SE Viduryje aikštės kioske
- SIUVYKLA VILNIUS Av. Duque de Caxias, 237
- BOM RETIRO Rua Silva Pinto ir José Paulino kampas.
- ESTAÇÃO DA LUZ prie įėjimo
- ESTAÇÃO DA LUZ prie tilto
- CASAS SĂO JORGE R. São Caetano, 526 ir 510
- MOÓCA prie autobuso 93 sustojimo vietos
- VILA ANASTACIO pas platintojus
- VILA ZELINA Largo São José prie autobuso sust. vietos
- ir Mokus lietuvių mokykloj pas Bronių Stankevičių, rua Lituania, 67.
- RIO DE JANEIRE «Mūsų Lietuva» galima nusipirkti arba užsiprenumeruoti pas A. Gaulią Rua Piratini, 371 — casa 1.

KOMERCIANTŲ DĖMESIUI!
Didelis pasirinkimas įvairaus tipo folhinių (kalend.)

Arte Grafica LITUANIA LTDA.

DIRBA VISUS SPAUDOS DARBUS

PIEŠINIAI KLIŠĖS SPAUDA

RUA VENDA NOVA, 116 - V. ZELINA

Visą korespondenciją prašome adresuoti

CAIXA POSTAL 371 - SĂO PAULO

Composto e impresso na

ARTE-GRAFICA LITUANIA Ltda.

RUA VENDA NOVA, 116 - SĂO PAULO - VILA ZELINA